

1940 - ΤΟ ΟΧΙ ΤΗΣ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Η 28η Οκτωβρίου 1940, στο ξημέρωμα της οποίας η φασιστική Ιταλία, ύπουλα και άναδρα, μας κύρηξε τον πόλεμο και παραβίασε τα σύνορά μας, είναι το νεότερο ιστορικό ορόσημο της πρόσφατης ιστορίας μας.

Ο άναδρος και γκαγκστερικός τερπιλισμός της «Ελλην» ανήμερα της Παναγίας, το 15αύγουστο του 1940, οι φαναρόνικοι δονκιχοτισμοί του Μουσουλίνι για κατατρομοκράτηση της μικρής χώρας μας, όπου θα γινόταν ο περίπατός του για ένα... καφέ στην Αθήνα, είχαν προσβάλλει το πατριωτικό και ιστορικό αίσθημα του Έλληνα και ερέθισαν διεγερτικά το φιλότιμό του. Όλα αυτά τα στοιχεία λειτούργησαν θετικά για το ξεσήκωμα και τη συσπείρωση των Πανελλήνων και το σθεναρό ΟΧΙ στην παραβίαση των συνόρων μας.

Αναθυμάμαι τις στιγμές ενθουσιασμού στα Γιάννινα —όντας σπουδαστής στη Ζωσιμαία Παιδαγ. Ακαδημία— όταν γύρω στις 9-10 το πρωί έκλεισαν τα Σχολεία και ο μαθητόκοσμος— όλων των βαθμίδων— ξεχύθηκε στους κεντρικούς δρόμους της πόλης και αλάλυνε από φωνές και τραγούδια. Δεν ήταν μόνο ο αυθόρμητος ενθουσιασμός της νιότης, σ' αυτό το πανηγύρι, που δεν είχε συνειδητοποιήσει το τραγικό στοιχείο του πολέμου, μα και σύσσωμος ο Γιαννιώτικος λαός συμμετείχε σ' αυτή την εκφραστική αντίδραση στην πρόκληση του Ιταλικού φασισμού, παρά το γεγονός ότι, πριν καλά-καλά ξημερώσει, τα νοσοκομειακά του Στρατού διέσχιζαν τους δρόμους με τους πρώτους τραυματίες της προκάλυψης.

Από το πρωινό της ημέρας εκείνης, ο Ελληνο-Ιταλικός πόλεμος μπήκε στο δρόμο της εξέλιξής του και η Ιστορία άνοιξε τα «κατάστιχα» της για να καταχωρίσει νέες ηρωικές σελίδες στην τρισχιλιετή Ελληνική διαδρομή της.

Η ύπουλη, πριν το ξημέρωμα, προσβολή των συνόρων μας ο άγκος των Ιταλικών δυνάμεων κλπ, ήταν φυσικό να απωθήσουν τα συνοριακά τμήματα, του Στρατού μας στα...ενδότερα. Η ψευδαίσθηση για τον «περίπατο» στην Αθήνα, ήταν η πρώτη γεύση του Ντούτσε. Μα γρήγορα έγινε πικρή. Η γραμμή Καλπακίου-Γκραμπάλας

του έκοψε τη φόρα. Και από δω άρχισε να ξεφουσκώνει ο φαναρονισμός του Μουσουλίνι. Η στενωπός του Καλπακίου, καλά οργανωμένη, είπε: ΣΤΟΠ. Το υπερκείμενο ύψωμα της Γκραμπάλας, ανατολικά, ήταν το μόνο πέρασμα προς Γιάννινα, Μέτσοβο και παραπέρα. Και εδώ «ΠΑΙΧΤΗΚΕ» και κρίθηκε —στον Ηπειρωτικό χώρο— η πο-

στη, που έζησε τα γεγονότα-η Γκραμπάλα είναι Κοινοτικός χώρος της Αρίστης και η δυτική πλευρά του βουνού της Ουροίνικος.

Ανασύρω, από το αρχείο μου, το σχετικό χειρόγραφο, που φέρνει ημερομηνία 20/10/83 και τον τίτλο «Το Όχι της Γκραμπάλας» (Το μεταφέρει αυτούσιο, χωρίς καμιά παρέμβαση).

Η παραπάνω λιθογραφία επιλέχθηκε για να δημοσιευτεί σήμερα στο περιοδικό μας από το λεύκωμα της «ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» και που με πολύ χαρακτηριστικό τρόπο αποδίδει τη μεγάλη συμμετοχή στον τιτάνιο αγώνα του '40 των κατοίκων της περιοχής του Ζαγορίου. Σκηνικά η σύνθεση δίνει έμφαση στο φυσικό τοπίο, μέσα απ' το οποίο τονίζεται η τόλμη και το πολυμήχανο των Ελλήνων στρατιωτών και αμάχων στη μάχη της Πίνδου. Η Σ.Ε.

ρεία του πολέμου του '40, ως τις 11 Νοέμβρη που άρχισε η προέλαση του στρατού μας. Στο μεσοδιάστημα αυτό, η Γκραμπάλα έγινε το μετερίζι που έκλεισε τη δίοδο στο πέρασμα του Φασισμού. Ανασκαμμένη ολόκληρη από τον καταγισμό του Ιταλικού πυροβολικού και των αεροπλάνων, με αλλεπάλληλες καταλήψεις και ανακαταλήψεις, ποτισμένη με το αίμα των υπερασπιστών της, καταγράφηκε επάξια στην πολεμική ιστορία του νεότερου Ελληνισμού σαν καινούργιο Σούλι και καινούργιες θερμοπύλες.

Για τη σθεναρή αντίσταση της Γκραμπάλας και η σημασία της στην παραπέρα εξέλιξη του πολέμου εκείνου —αφάνταστα σημαντική— γράφηκαν πολλά από ειδήμονες.

Στη φετινή επέτειο των γεγονότων εκείνων, προτιμώ, να μιλήσει η ίδια η Γκραμπάλα, όπως εκφράστηκε με τη γραφίδα του μακάριτου Κώστα Πρίστου, από την Αρί-

Ιστορία στην Ελλάδα
έγραψε κάθε κοιλάδα
κάθε ποταμός και ρέμα
πάντα με ηρώων αίμα

Εγώ είμαι περίφανη
γιατί με λέν Γκραμπάλα
εγώ είμαι που εγίνηκα
του Νούτσε η κρεμάλα.
Ναι από δω ξεκίνησε
η πρώτη τότε νίκη
που όλοι με ζηλεύουνε
γιατί σε μένα ανήκει.

Ήταν μια νύχτα βροχερή
28η Οκτωβρίου
το ΟΧΙ μου ακούστηκε
επί της υδρογείου.
Ο πρεσβευτής αξίωσε
και να περάσει θέλη
αυτός που μας εβούλιαξε
τον Αύγουστο την Ελλη.
Εγώ του αποκρίθηκα
γιατί η μοίρα μ' τόχει
«δε θα περάσεις ΟΧΙ»

Το τι εγίνηκε εδώ
είναι μεγάλο θέμα

το χύμα ποτίστηκε
με του τυράννου αίμα.
Η μάχη ήταν συνεχής
δώδεκα μερονύχτια
που τώρα σ' όλους φαίνονται
πως ήταν παραμύθια.

Μα ήλθεν όμως η στιγμή
π' ακούστηκαν αλλαγαμοί
τρόπαια και παιάνες,
την άλλη δε κτυπήσαν
χαρούμενες
καμπάνες.
Οι σάλπιγγες ηχήσανε
«Έλληνες προχωρείτε»
το Ντούτσε τον κατακτητή
αλύπητα βαρείτε.
Και από δω σαλπάρησε
η Νίκη θαριεμένη
περίφανα διελάλησε
σ' όλη την Οικουμένη:
Ξυπνάτε υπόδουλοι λαοί
η Νίκη σας προσμένει.

Με την ταπεινή μου γνώμη, νομίζω, πως η σημασία και ο ρόλος της Γκραμπάλας στον πόλεμο του '40, πέρα από την όποια, μέχρι σήμερα, αξιολόγησή της, με όσα έχουν γραφεί, δεν έχει αξιοποιηθεί ανάλογα. Φρονώ πως στο χώρο της Γκραμπάλας, στον αυχένα Γκραμπάλας-Ψηλόρραχης (Τσουφατράχη), 50 χρόνια τώρα, δεν στήθηκε ένα μνημείο, ιστορικό ορόσημο της νεότερης ζωής του έθνους μας.

Το κείμενό μου τούτο, με την ευκαιρία της φετινής επετείου ως αποτελέσει πρόταση προς την κατεύθυνση αυτή. Για να πάψει να υπάρχει το «Παράπονο της Γκραμπάλας», πάλι από τη γραφίδα του Κώστα Πρίστου (ποίημα που δημοσιεύτηκε στο «Ζαγόρι» μας», στο φύλλο 105 Δεβρίου 1986, σελ.179) και στα τελευταία του 4στίχα, λέει:

Υστερα απ' όλα σας ζητώ
μία μικρούλα χάρη
βάλτε μου ένα λαμπρό
και φωτεινό λυχνάρι

Να φέγγει εις του ήρωας
πού πέσαν εδώ πάνω
Να φέγγει εις τα πέρατα
και σ' όλα τα πελάγη

Γι' αυτό είμαι περήφανη
γιατί με λέν ΓΚΡΑΜΠΑΛΑ
εγώ είμαι που έγινα
του φασισμού η κρεμάλα.

Σ.Σ.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα του ιστορικού γραπτού του κ. Γεωργίου Χ. Κασιμήτρου αξιωματικού και γιού του αρχιτέκτονα της νίκης του Καλπακίου στρατηγού Κασιμήτορου, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Εικονογραφημένη Ιστορία» τεύχος 41 του έτος 1971, με τίτλο: «Καλπάκ, το Βερντέν του 1940».

Σ.Ε.

Περί την 8ην νυκτερινήν της ίδιας ημέρας, 2ας Νοεμβρίου, Ιταλικόν τμήμα δυνάμεις διλοχίας μετ' Αλβανών στρατιωτών κατώρθωσε, επωφελήθεν του σκότους και της αραιάς διατάξεως, να ανέλθῃ αθέατον επίτου υψώματος Γκραμπάλα, να αιφνιδιάσῃ τον εκεί λόχον του III Τάγματος και να καταλάβῃ το υψώμα. Ο ανατραπείς, κατόπιν ολιγολέπτου αγώνος, λόχος απεσύρθη οπίσω. Ο διοικητής του τάγματος, μη διαθέτων ουδεμίαν εφεδρείαν, δεν ᾔδυνῃθῃ να ενεργήσῃ ἄμεσον ἀντεπίθεσιν. Επειδὴ ἡ κατάληψις της Γκραμπάλας, δεξιού στηρίγματος της ὅλης αμυντικής τοποθεσίας, ἐνεῖχε ἰδιόζουσαν σημασίαν, ἡ μεραρχία διέταξε τὴν ἀνέργειαν ἀμέσῃ νυκτερινῇ ἀντεπίθεσιν ὑπὸ τοῦ 15ου Συντάγματος, πρὸς ἀνακατάληψιν τοῦ υψώματος πρὶν ἢ ο ἐχθρὸς ἐδραιωθῇ ἰσχυρῶς ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἐκπόασσα σφοδρὰ θύελλα μετὰ βροχῆς καὶ χαλάζης παρεμπόδισε τὴν ἀντεπίθεσιν αὐτήν.

Ὅπως δὲποτε ἡ νύκτα ἐκείνη της 2-3 Νοεμβρίου διέρρευσε ἀγωνιώδης δια τὸν μέραρχον καὶ το ἐπιτελεῖον τοῦ ἐν ἀναμονῇ της ἐκδηλώσεως της ἀντεπίθεσιν.

Περί τὴν 5.30 πρωινῇ της 3ης Νοεμβρίου, καθ' ἣν ἐκόπασεν ἡ καθ' ὅλην τὴν νύκτα επικρατήσασα σφοδρὰ θύελλα, τὰ τμήματα της ἀντεπίθεσιν, οἱ 1ος καὶ 7ος λόχοι, ὡς καὶ μέρος τοῦ ἀνατραπέντος 10ου λόχου, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Γ. Κυριαζή, ἐξώρμησαν ἀνεῦ προπαρασκευῆς πυροβολικοῦ εἰς ἀντεπίθεσιν. Οἱ διοικηταὶ λόχων καὶ οἱ διοικηταὶ μετὰ το παράγγελμα «ἐμπρός δια τὴς λόγχης» ἐτέθησαν επικεφαλῆς τῶν τμημάτων καὶ, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν, κατώρθωσαν μετὰ βραχύν ἀλλὰ δραματικὸν ἀγῶνα ἐκ τοῦ συστάδην να ἀνατρέψουν τοὺς Ἰταλοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν ἐπὶ τόπου 20 νεκροὺς, 6 αἰχμαλώτους, 3 πολυβόλα, 4 ὄλμους.

Αἱ ἀπώλειαι τῶν τμημάτων ἀντεπίθεσιν ἀνῆλθον εἰς 27 τραυματίας καὶ 8 νεκροὺς στρατιώτας μας, οἱ ὁποῖοι, ἐλθόντες εἰς χεῖρας με τὸν ἐχθρὸν εὗρον ἠρωικὸν θάνατον.

Μετὰ τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ υψώματος, περὶ τὴν 8ην πρωινῇ, δια τῶν ἀποκατασταθέντων ἐκεῖ παρατηρητηρίων, ἐπηκολούθησε ἄμεσος βολὴ τεσσάρων ορειβατικῶν πυροβολαρχιῶν κατὰ τοῦ υψώματος Γκραμπάλα καὶ να ὁποῖον ἦτο ἐτοιμὸν να ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ υψώματος Γκραμπάλα καὶ να συνεχίσῃ ἐκεῖθεν τὴν ἐπίθεσιν τοῦ κατὰ τοῦ βάθους της ἐλληνικῆς τοποθεσίας.

Αποτέλεσμα της αιφνιδιαστικῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ μας υπήρξεν ἡ ματαιώσις της σχεδιασθείσης δια τὴν πρωῒαν της 3ης Νοεμβρίου ἐπιθέσεως καὶ ἡ ἀναβολὴ της δια τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας της ίδιας ἡμέρας. Πράγματι, περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν παρετηρήθη ἐκ τῶν ἐλληνικῶν γραμμῶν ἰσχυρὰ φάλαγγ ἀρμάτων καὶ μοτοσυκλετιστῶν, κινουμένη βορρὺ-βωδὼς ἐπὶ της ἀκαλύπτου οδοῦ Δολιανὰ-Καλπάκι. Ἐπρόκειτο περὶ της φάλαγγος κυρίας προσπαθείας τῶν «Κενταύρων» ἀποτελουμένης ἐκ δύο ταγμάτων ἀρμάτων, τα ὁποῖα ἐπλαισιούντο ὑπὸ δύο λόχων Βερσαλλιέρων μοτοσυκλετιστῶν. Ὅταν ἐφθασε εἰς ἀπόσπασιν 500 μέτρων περίπου ἐκ τοῦ κόμβου Καλπακίου (σημεῖον τριχάλωσης τῶν οδῶν) ἀνέκοψε τὴν κίνησιν της καὶ κατετιμήθη εἰς δύο κλιμάκια. Το ἐν ἐξ αὐτῶν, ἀραιώσαν τὰς ἀποστάσεις τῶν ἀρμάτων, ἐπροχώρησε βραδῶς. Το ἄλλο ἡκολούθησεν εἰς ἀπόσπασιν 300 μέτρων περίπου. Το πρῶτον κλιμάκιον, βαλλόμενον συνεχῶς ἀπὸ το ἐλληνικὸ πυροβολικὸν Γκρίμπιανης (ορειβατικὴ πυροβολαρχία τῶν 75 καὶ ορειβατικὴ πυροβολαρχία τῶν 105) ἐπλησίαζεν ἐπιβλητικὸν καὶ ἀπειλητικὸν τὴν διχάλασιν, ἐτοιμὸν να ἐξορμήσῃ πρὸς Ἰωάννιναν.

Τὰ προπορευόμενα τοῦ κλιμακίου ἄρματα συναντοῦν τὰ πρῶτα σερματοπλέγματα καὶ τὰ ἐκ σιδηροτροχιῶν φράγματα ἐπὶ της οδοῦ. Εξέρχονται ταύτης καὶ κινούνται ἐκατέρωθεν, ὁπότε ὅμως ἐμπίπτουν εἰς τὴν ἐκεῖ ὑπάρχουσαν κεκλυμένην βαθεῖαν ἀνταρματικὴν τάφρον καὶ ἀκινητοῦν.

Τὰ ἀκολουθούντα ἄρματα καὶ οἱ μοτοσυκλετισταὶ κινούνται τότε πρὸς τοὺς ἐκατέρωθεν της οδοῦ ἀγρούς, δια να εὗρουν ἐλευθέραν διόδον, ἀλλ' ἐμπίπτουν εἰς το ἐκεῖ νερκοπέδιον καὶ ἀνατινάζουσιν μερικὰ ἐξ αὐτῶν. Τὰ ὑπόλοιπα κινούνται ἤδη ἐν σπουδῇ καὶ ταραχῇ πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ οπίσω ἐν ἀτάκτῳ σχηματισμῷ.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴ ἐτέθη εἰς κεραυνοβόλον ἐνέργειαν καὶ το ἀνταρματικὸν συγκρότημα της στενωποῦ Καλπακίου τοῦ ταγματάρχου Γ. Ἀνδρουλακάκη. Δύο πεδινὰ Πυροβολαρχία τῶν 75 (8 πυροβόλα) τῶν λοχαγῶν Σερβάτα καὶ Ἀλεξοπούλου, ἡ πυροβολαρχία τῶν 105 (4 πυροβόλα) τοῦ λοχαγοῦ Καραπάνου, ὡς καὶ τὰ 4 ελαφρὰ ἀνταρματικά τοῦ λοχαγοῦ Χαΐλη βάλλον συγκεντρωτικῶς καὶ μεθ' ὅλης της δυνατῆς ταχυβολίας

κατὰ τῶν τάνκς με καταπληκτικὴν ευστοχίαν. Θύελλα πυρός καὶ σιδήτου κατακλύζει τὰ ἰταλικά τάνκς, τὰ ὁποῖα, διαλύσαντα τοὺς σχηματισμοὺς τῶν, κινούνται σπασμωδικῶς δια να ἀποφύγουν το φονικὸν πῦρ. Ἀλλὰ ματαίως, διότι το πυροβολικὸν μας ἔχει ἐπισημάνει ὅλας τὰς θέσεις καὶ τὰ κεραυνοβόλοι.

Πρὸ της κολάσεως ταύτης τοῦ πυρός τὰ ἄρματα ἀναστρέφουν καὶ υποχωροῦν ἐν πανικῷ, ὡς καὶ οἱ Βερσαλλιέροι μοτοσυκλετισταί, ἐγκαταλείποντες ἐπὶ τόπου τὰς μηχανὰς τῶν. Οπίσω τῶν, ἐπὶ της δημοσίας οδοῦ καὶ εἰς τοὺς πέριξ ἀγρούς, ἐγκαταλείφθησαν κατὰ τὴν φυγὴν, καταστραφέντα τελείως ὑπὸ τοῦ πυρός τοῦ πυροβολικοῦ μας, 9 ἄρματα μάχης, 50 μοτοσυκλέτται, ὡς καὶ 20 νεκροὶ καὶ 12 τραυματῖαι σπλήται.

Ἡ λαμπρὰ αὕτη ἐπιτυχία ἐξῆψε τὰ μετῴστα το ἠθικὸν τῶν μαχητῶν ὁλοκλήρου τοῦ μετώπου, εἰς το ὁποῖον μετεδόθη τάχιστα το χαρμόσυνον γεγονός. Ο διοικητής το ἀμυνόμενου της στενωποῦ Καλπακίου 1/40 Τάγματος Εὐζώνων ταγματάρχης Χρυσόχοδου ἀνέφερεν υπερηφάνως τὴν περιφανὴ νικὴν πρὸς τὸν διοικητὴν της μεραρχίας τηλεφωνικῶς δια τῶν ἐξῆς χαρακτηριστικῶν λέξεων: «Στρατηγέ μου, σὰς ἀναφέρω ὅτι πάει, ἐξευτελίστηκε καὶ αὐτὸ το ὄπλον τοῦ Μουσολίνι» (ἐννοῶν τὰ τάνκς).

Ἐξ ἄλλου ἡ ἀναφορά τῶν ὁποῖαν ἐξέπεμψεν ραδιοτηλεγραφικῶς ο διοικητής της ἰταλικῆς φάλαγγος τῶν ἀρμάτων μάχης, καταδεικνύει τὴν συντριπτικὴν ἦτταν τὴν ὁποῖαν ὑπέστησαν: «Φθάσας εἰς τὸν λόφον Καλπακίου βάλλομαι πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πυρός τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ μικροῦ καὶ μέσου διαμετρήματος, το ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἔχουν τάξει καταλλήλως καὶ εἶναι ἀθέατον. Το πῦρ τοῦτο προκαλεῖ φοβεράν σύγχυσιν καὶ δέος δια τὴν ευστόχου καὶ συντριπτικῆς βολῆς τοῦ κατὰ τῶν ἀρμάτων».

Κατόπιν της οἰκτρᾶς ἀποτυχίας τῶν «Κενταύρων», ἡ συνέχισις της ἐπιθέσεως, ἡ προβλεπομένη δια τὴν 4ην Νοεμβρίου, ἀνεβλήθη δια τὴν 5ην Νοεμβρίου. Τὴν 10ην πρωινῇ της ἡμέρας αὐτῆς ὁλοκλήρουν το διατιθέμενον πυροβολικόν, ελαφρὸν καὶ βαρὺ, ἀξαιτέλυσεν συγκεντρωτικῶς βομβαρδισμοὺς κατὰ τῶν ἐλληνικῶν θέσεων μάχης. Τὰ 32 ορειβατικά πυροβόλα τῶν 75 καὶ τὰ 12 ορειβατικά τῶν 100 της μεραρχίας «Φερράρα», τὰ 12 πεδινὰ τῶν 75 τῶν «Κενταύρων», ὡς καὶ τὰ 36 βαρέα (12 τῶν 105 καὶ 24 τῶν 149) τοῦ Σώματος Στρατοῦ, κατακλύζουν καὶ σφυροκοποῦν καὶ ἀνασκάπτουν ἐπὶ ὥραν περίπου τὰ ἐλληνικά χαρακώματα. Ἐν συνεχείᾳ, ἡ μεραρχία «Φερράρα» ἐξώρμησε δια τριῶν ἰσχυρῶν φάλαγγων πεζικοῦ πρὸς ἀνακατάληψιν τῶν βορειοανατολικῶς τοῦ κόμβου Καλπακίου υψωμάτων. Ἐναντίον τῶν ἐξεδηλώθησαν πάραυτα τὰ ἐντόνα, δραστικά καὶ εὐστοχα πυρὰ της ἀμύνης τοῦ πεζικοῦ μας με ἀποτέλεσμα αἱ ἀριστερὰ καὶ κεντρικὴ φάλαγγες της «Φερράρα», τὰ 47ον καὶ 48ον Συντάγματα Πεζικοῦ, να ἀναχαιτισθοῦν καὶ πάλιν προ τῶν υψωμάτων Γκραμπάλα, Ψηλορρόχη, Ἀσόνισα. Ἡ τρίτη φάλαγγ, ἡ δεξιὰ, κατώρθωσε πρὸς στιγμὴν να διαβῇ τὸν Καλαμάν, δια της γεφυρᾶς Ἀγίου Ἀθανασίου, ἐπισκευασθείσης παρὰ τοῦ ἰταλικοῦ μηχανικοῦ, ἀλλ' ἔπεισε εἰς τὰ φονικά πυρὰ τῶν πολυβόλων τοῦ ἐκεῖ 1ου Τάγματος Πολυβόλων, καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ βεβιασμένως, με σημαντικὰς ἀπώλειαι, ἐπὶ της ἄλλης ὁχμῆς τοῦ Καλαμά.

Συνχρόνως, φύλαγγ ἐκ 50-60 ἀρμάτων τῶν «Κενταύρων», ἡ ὁποῖα ἐπεχείρησε να κινήθῃ, δια της πεδιάδος τοῦ Καλαμά, ποταμοῦ, πρὸς τὴν γέφυραν Ἀγίου Ἀθανασίου, ἵνα ἐκμεταλλευσθῇ τὴν πρόσκαιρον ἐπιτυχίαν τοῦ πεζικοῦ, ἐβλήθη συγκεντρωτικῶς ὑπὸ τῶν ευστόχων πυρῶν τοῦ ορειβατικοῦ πυροβολικοῦ της Γκρίμπιανης, ἀνεστράφη καὶ διεσκορπίσθη εἰς τὰ ἔλη τοῦ Καλαμά. Περὶ τὰ 15 τάνκς βυθισθέντα ἐντὸς τῶν ἐλῶν τὰ ὁποῖα ἡ ἰταλικὴ διοίκησις δὲν εἶχεν ἀναγνωρίσει, ἐγκαταλείφθησαν ἐκεῖ ἄθικτα καὶ περισυνελέγησαν βραδύτερον ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν τμημάτων.

Παρ' ὅλον ὅτι τὰ ἀποτελέσματα της δράσεως τῶν ἰταλικῶν μεραρχιῶν κατὰ τὴν 5ην Νοεμβρίου υπήρξαν τελείως ἀσήμαντα, ἐν τούτοις ο διοικητής τοῦ ἰταλικοῦ Σώματος Στρατοῦ ἀπεφάσισε να προβῇ εἰς μίαν ὑστέρησιν πρὸς τὴν ἐπίθεσιν της τοποθεσίας Καλπακίου. Διέταξεν τὴν ἐπανάληψιν της δράσεως ἐπὶ τὴς βάσει της ἐξῆς ιδέας ἐνεργείας: Ἐπιμονὴ εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ υψώματος Γκραμπάλα. Ἐν συνεχείᾳ, με στήριγμα τοῦτο, παράκαμψις δι ἐτέρων δυνάμεων τοῦ κόμβου Καλπακίου ἐξ ἀνατολῶν καὶ προέλασις πρὸς τὰ Ἰωάννιναν. Ἀπὸ τῶν πρῶτων πρωινῶν ὥρῶν της 7ης Νοεμβρίου τὰ δύο συντάγματα πεζικοῦ της «Φερράρα» ἐξώρμησαν καὶ πάλιν πρὸς ἀνακατάληψιν τῶν θρυλικῶν υψωμάτων Γκραμπάλα καὶ Ἀσόνισας, ὑποστηρίζόμενα «ὑπὸ της ἐντόνου καὶ θεαλλώδους δράσεως τοῦ ἰταλικοῦ πυροβολικοῦ», κατὰ τὸν στρατηγὸν Ρόσι. Τὰ ἰταλικά τμήματα, μανιωδῶς ἐπιτιθέμενα να προσεγγίσουν τὰς θέσεις τῶν ἠρωικῶν ταγμάτων τοῦ 15ου Συντάγματος. Τελικῶς, ἀφοῦ εἰς μάτην ἐπεχείρησαν να ἀνέλθουν ἐπὶ τῶν δύο περιμαχίτων υψωμάτων, ἀπεσύρθησαν ἐν σπουδῇ εἰς τὰς βάσεις ἐξορμήσεως τῶν. Το 15ον Συντάγμα Πεζικοῦ ἀντιμετώπισε νικηφόρως καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὴν πείσμονα καὶ ἐπίμονον ἐπίθεσιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἀκλόνητον ὑπέστη το διαρκές σφυροκόπημα τοῦ ἰταλικοῦ πυροβολικοῦ καὶ διετήρησεν ἀπόρρητον το τεῖχος της

Συνέχεια στη 3η σελ.

Δυό πόρτες στα Κριάκουρα

Εκεῖ ψηλά στον τόπο μας τὸν μακρινὸ καὶ ἀπόμειρο, ἀνάμεσα Αἰῶνα καὶ Βοιδομάτη, κάτω ἀπ' τὰ βράχια τὰ γκρίζα καὶ θεόρατα στο μικρὸ μαχαλά του χωριού μας, στὴν ἀκρὴ του, δυο πόρτες στέκουν κοντά-κοντά ἡ μία στὴν ἄλλη σφαλιστές καὶ μόνες. Εκεῖ στὴ «μικρὴ κοιλάδα στὴν κορφή του βουνού» —ὅπως ἐξηγεῖ το λεξικὸ τὴν ἐξέλικτη ονομασία της συνοικίας αὐτῆς— στα κριάκουρα, δυο σπιτία σιωπηλά καὶ ἔρημα, τὶς νύχτες «τὰ λένε». Μέσα ἀπ' αὐτοὺς δρόμους τῆς μνήμης καὶ ἀπ' τοὺς ἡχούς τῆς σιωπῆς τὰ δυο σπιτία θυμούνται: τὰ ὁμορφα καὶ τ' ἀσχημα, τὶς χαρές καὶ τὶς συμφορές, τὶς πίκρες καὶ τὴν ἐξορία, τὰ γέλια καὶ τὰ κλάματα, ὅλα μακρινὰ καὶ περασμένα, χαμένα γιὰ πάντα. Μέσα σε μὴ σιωπὴ θανατερή, με μίαν ἀσφάλεια καὶ σιγουριά, γιὰτὶ ὅλα εἶναι πίσω, πολὺ πίσω.

Δασκαλόσπιτο το ἓνα μ' ἓνα δάσκαλο, ἀπ' ἄλλο χωριὸ κοντινὸ φερμένο. Δασκαλοχώρια ἦταν, ἐξ' ἄλλου, ὅλα τὰ χωριά: τὸ Κουκούλι, τὸ Καπέσοβο, τὸ Τσιπέλοβο, τὸ Σουδενά καὶ βάλε. Ἡρθ' ο δάσκαλος γαμπρός στο χωριὸ καὶ πῆρε θέση στο σχολεῖο.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Συνέχεια ἀπὸ τὴ 2η σελ.

Ἡπείρου. «Ἡ ἀγρία ἀντίστασις τὴν ὁποῖαν προέβαλεν ο ἐχθρὸς ἐπὶ τοῦ υψώματος 1090», ἀναφέρει εἰς τὴν ἐπίσημον ἐκθεσίον τοῦ διοικητῆς τοῦ ἰταλικοῦ Σώματος Στρατοῦ, «δὲν ἐπέτρεψεν εἰς το πεζικόν μας να ἀνέλθῃ, διότι παρημποδίζετο ἰσχυρῶς ὑπὸ το πυροβολικοῦ καὶ ἐβάλλετο ὑπὸ το πυρός τῶν πολυβόλων».

Μετὰ τὴν δύσιν ὅμως το ἠλίου διλοχία τοῦ 47ου ἰταλικοῦ Συντάγματος, ἐπωφελουμένη τοῦ βαρυτοῦ σκότους, κατώρθωσε να θέσῃ καὶ πάλιν πόδα ἐπὶ τῶν βορείων κλιτύων της Γκραμπάλας καὶ να καταλάβῃ τὴν νοτίαν κορυφὴν. Ἀμέσως ἀντεπίθεσις, ἐνεργηθεῖσα τὴν 9 νυκτερινῇ ὥρᾳ τῶν ἐκεῖ τοπικῶν ἐφεδριῶν, ἀνεῖ υποστηρίξεως πυροβολικοῦ, δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἀνακατάληψιν της Γκραμπάλας. Περὶ το μεσονύκτιον ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ δύο λόχων τοῦ 15ου Συντάγματος, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ III ταγματάρχου Κ. Πανταζή, ἐπέτυχεν να ἀνατρέψῃ τὸν ἀντίπαλόν καὶ να ἀνακαταλάβῃ τὰς θέσεις μας, κατόπιν ἀγώνος ἐκ τοῦ

λειὸ στο μεγάλο Μαχαλά. Γιὰτὶ, δυο μαχαλάδες εἶναι το χωριὸ μας, ο μεγάλος καὶ ο μικρός, ὠραῖοι καὶ οἱ δυο, μ' ἀγνάντιο ὠραῖο, με σχολεῖα ξέχρωρα ο ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Με παιδιὰ, τότε, πολλὰ παιδιὰ, τότε πρὶν τὸν πόλεμο.

Πῆρε ο δάσκαλος καὶ ἓνα γαϊδουράκι καὶ κάθε πρωῒ ἀνέβαινε καβάλλα καὶ πῆγαινε πέρα να μάθει τὰ παιδιὰ γράμματα. Κι ἦταν καλὸς δάσκαλος, περὶ ῥήφανος καὶ ἐπιβλητικὸς, εἶχε καὶ «ωραῖο λέγειν», γ ρ α μ μ α τ α ἐγράφε τέλεια καλλιγραφικὰ, καὶ δημοκράτης ἦταν. «Βενιζελικός» καὶ φιλελεύθερος. Καὶ τ' ἀγαποῦσε τὰ παιδιὰ —Κι αὐτὰ τὸν ἀγαποῦσαν— ἀλλὰ το γαϊδουράκι πολὺ

το πειράζαν, το 'δεναν γύρω-γύρω στὸν πλάτανο καὶ το' φερναν βόλτα— ἐτσι γιὰ παιχνίδι.

Εἶχε καὶ δικὰ το παιδιὰ, πολλὰ ο δάσκαλος, μ' ὠραία ὀνόματα ἀρχαιοελληνικά: Πύρρος καὶ θάλεια καὶ Χαρίλαος καὶ Κλέαρχος καὶ Ἰουλία καὶ ἄλ-

λα. Κι ὅλα τὰ παιδιὰ προκοψάν

σύστημα ἰσχυρῶς ὠργανωμένον εἰς περιχαρακωμένον στρατόπεδον, με διαδοχικὰς ἀμυντικὰς γραμμὰς καὶ πολυἀριθμοὺς θέσεις δια το πυροβολικόν, ἐτοιμασμένας ἐκ τῶν προτέρων. Δια τὴν ἐναντίον της ζώνης αὐτῆς, ἐπίθεσιν ἐθεώρουν ἀνεπαρκεῖς τὰς δυνάμεις, τὰς ὁποῖας εἶχα εἰς τὴν διάθεσίν μου».

Καὶ με τὴν πανηγυρικὴν ταύτην διαπίστωσιν ἐκ μέρους τοῦ ἰταλοῦ στρατηγικοῦ Ρόσι λήγει ἡ μεγάλη ἀμυντικὴ μάχη τοῦ Καλπακίου.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, συντελέσεως της ἐπιστρεψέσεως τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, το Καλπάκι, τὸ Βερντέν τοῦ 1940, ἀπετέλεσε τὸ ὁμηγερίον μῆς ἐκπληκτικῆς ἐξορμήσεως, ἡ ὁποῖα ἔφερε τὰ ἐπιστρατευθέντα ἐλληνικά τμήματα εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Τεπελενίου καὶ της Αὐλῶνος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ
Ο Ἀνθυπολοχαγὸς Χατζοπούλος κηδεύτηκε στὰ Κ. Πεδινὰ. Ἡ ματωμένη σημαία ποῦ σκέπασε το παλῆκάρι βρίσκεται σὰν ἱερὸ κειμήλιο στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ χωριοῦ. Πρόπερσι ἤρθαν οἱ συγγενεῖς τοῦ κάποιου ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἀπ' ὅπου κατεγύονταν γιὰ τὴν παραλαβὴ τῶν οστών του.

B.T.

καὶ κάμποσα ἐγίναν δάσκαλοι. Κι ἡ γυναῖκα τοῦ ἦταν καλὴ καὶ γλυκιὰ σὰν τ' ὀνομά της —Γλυκούλα τὴν λέγαν. Κι ἐβγαίνει ἡ Γλυκούλα στὴν πόρτα— αὐτὴ ποῦ τώρα στέκει μόνη καὶ σιωπηλή— καὶ φώναζε τὴν γειτόνισσα ἀπ' τὴν ἄλλη πόρτα καὶ τὰ λέγαν στο πεζούλι. Κι ἦταν

αγαπημένα τὰ δυο σπιτία ὅσα χρόνια ἦταν γεμάτα.

Ἐτσι ζούσαν πρὶν τὸν πόλεμο, εἰρηνικά καὶ ὁμορφα. Ἡρθ' ο πόλεμος, ἡ κατοχὴ, μπῆκε καὶ στο χωριὸ στὸν χορὸ τῆς φρόνης. Κάπου ἐκεῖ '43 με '44 εἶχαν ἀρχίσει καὶ οἱ «ὀργάνωσεις», ἡ Ἀντίσταση. Ο δάσκαλος ἔδινε καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ γι' αὐτὰ, γιὰ τὸν «ἀγῶνα», γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση. Κάτι, ὅμως, μέσα τοῦ τὸν βασάνιζε, καὶ δὲν τὰ δεχόταν ὅλα, ἐτσι, ἀχώνευστα. Γιὰτὶ, ἐβλεπε μακριὰ, καὶ δὲν τοῦ ἄρεσε να χωρίζονται οἱ Ἕλληνες σε δυο παρατάξεις, σὰ να προαίθεθάνταν τὴν συμφορὰ, ποῦ θα ἀκολουθοῦσε ἐμφύλιος καὶ καταστροφή.

Σημῆρwane ἡ 25η Μαρτίου τοῦ '44. Ο δάσκαλος ὅλη νύχτα δὲν ἐκλείεσε μάτι. Στοιχογρονόυσε καὶ ἐγράφε. Ὅταν, τέλος, ἤρθε το πρωῒ τοῖμασε το γαϊδουράκι καὶ κατέβηκε στὸν μεγάλο Μαχαλά, στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀθ. Βλασιού να γιορτάσει μαζί με τοὺς ἄλλους χωριανούς τὴν ἐπέτειο τοῦ μεγάλου ἐξορκισμού. Εκεῖ, λοιπόν, στὴν ἐκκλησίᾳ μαζεμένοι ὅλοι, σιωπηλοῖ,

Συνέχεια στὴν 4η σελ.

Δυό πόρτες στα Κριάκουρα

Συνέχεια από την 4η σελ.

όλοι το εννοούσαν, αλλά δεν τολμούσαν να το φωνάξουν, εύχονταν και πρόσμεναν την λευτεριά για μια ακόμα φορά.

Σηκώνεται ο δάσκαλος, όπως ήταν κανονισμένο, να βγάλει τον λόγο. Η αγωνία και ο αγώνας της νύχτας είχαν σκάσει το πρόσωπό του. Στέκεται κάτω από την σημαία, την δείχνει με το χέρι κι αρχινάει το λόγο: «Όπως η κλώσσα με τα φτερά της σκεπάζει τα Κλωσσοπούλα, έτσι κι η σημαία αυτή σκεπάζει σήμερα...», προφαίνεται να πει. Πέφτει ο δάσκαλος, αρπάζεται απ' την σημαία—τάχα να κρατηθεί—πέφτει η σημαία πάνω του, τον σκέπασε. Δεν σηκώθηκε ποτέ.

Έμεινε η Γλυκούλα μοναχή, πέρασαν τα χρόνια, άρχισαν να

Το Άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας

Όπως είχαμε γράψει σχετικά για το άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας στο περιοδικό μας (αριθ. φύλλου 183/1993) η τοποθέτηση του στον τύμβο είναι πλέον γεγονός, και μέχρι της κυκλοφορίας του παρόντος τεύχους το άγαλμα θα είναι στημένο στον τύμβο του. Προημερών αφίχθη στα Γιάννινα ο γλύπτης του μνημείου καθηγητής κ. Καλακαλά και έδωσε τις σχετικές οδηγίες για την τοποθέτηση του αγάλματος. Ήδη άρχισαν οι εργασίες διαμόρφωσης του πέριξ χώρου με χρηματοδότηση από το Νομαρχιακό ταμείο Ιωαννίνων.

Σε ότι αφορά τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος αυτά θα γίνουν σε χρόνο που θα εξαρτηθεί από την πορεία των εκτελούμενων έργων διαμόρφωσης του χώρου του μνημείου καθώς και του δρόμου προσπέλασης σ' αυτό.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΖΑΓΟΡΙΟΥ

φεύγουν ένα-ένα τα παιδιά από το χωριό. Έμεινε μοναχή, κι έβγαίνε στην πόρτα και φώναζε τη γειτόνισσα την Κατίγκω να τα πούν στο πεζούλι, οι δυό τους. Έτσι, έφυγε ο δάσκαλος, ο Γρηγόρης, που δίδαξε στα σχολεία του χωριού, τα σχολεία που έφτιαξε ο γείτονας του.

Γιατί αυτός που είχε γεννηθεί παλιά στο διπλανό σπίτι, στην άλλη πόρτα ήταν σπουδαίος άνθρωπος. Στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας σπούδασε τους Αρχαίους κι αργότερα έφυγε στην Αμερική, κοντά σε ένα φιλέλληνα Αμερικάνο. Ο φιλέλληνας, είχε έρθει να πολεμήσει για την Κρήτη—γιατί, αυτά γίνονταν παλιά—πολύ παλιά, τότε που ήταν ακόμα Τουρκιά. Τον θαύμασε ο Αμερικάνος για τις γνώσεις του και το ήθος του και πήρε κοντά του στην Αμερική, όπου έγινε μεγάλος και τρυνός και τον είχαν σε μεγάλη εκτίμηση στα σχολεία για τα τυφλά παιδιά. Στον ξένο τόπο, προκομμένος όπως ήταν, έκανε και λεφτά. Πίσω τον τόπο του, δεν τον έχασε ποτέ. Έφτιαξε ιδρύματα και σχολεία. Όλα με δικά του λεφτά. Σ' αυτά τα σχολεία δίδαξε ο δάσκαλος, ο Γρηγόρης, ο γείτονας ύστερα από χρόνια.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σύμφωνα με προηγούμενη ανακοίνωσή μας από το τεύχος αυτό αρχίζουμε τη δημοσίευση σε ένθετο φωτογραφιών από την ιστορία και τη ζωή του Ζαγοριού μας.

Υπενθυμίζουμε και παρακαλούμε όλους τους Ζαγορίσιους να μας αποστείλουν όποιο φωτογραφικό υλικό διαθέτουν (σύμφωνα με τους όρους που ανακοινώσαμε) σε προηγούμενα τεύχη που αφορά στην κοινωνική ζωή και παράδοση των χωριών μας ώστε να υλοποιηθεί ο στόχος που αποβλέπει στη συγκέντρωση του υλικού αυτού σ' ένα γενικό φωτογραφικό λεύκωμα του Ζαγοριού.

Η Συν. Επιτροπή

Και τον αδελφό του, που τον άφησε πίσω στο σπίτι στα Κριάκουρα, εκεί δίπλα στον δάσκαλο του στο σπίτι, δεν τον ξέχασε. Όλο «μυριοπόνητο» και «πεφιλημένο» τον έλεγε στα γραμμάτια κι όλο έστελνε ότι μπορούσε. Γιατί είχε και δυο κοπέλλες ο αδελφός του κι αυτός ύστερα από χρόνια στην διαθήκη του άφησε από χίλια δολάρια στην κάθε μια, προίκα.

Ζούσαν οι κοπέλλες αυτές με την μάνα τους την Κατίγκω και τον πατέρα τους στο σπίτι στα Κριάκουρα, μεγάλο σπίτι, ωραίο και με αγνάντιο καλό. Είχαν συγγενείς στην Βλαχιά, τους έστελναν πράγματα. Ήρθε κι ο λήσταρχος μια φορά ο Νταβέλης, να πάρει παιδιά, να πάρει και τις κοπέλλες, μικρές τότε, για τα λύτρα. Πρόλαβε η μάνα τους, η Κατίγκω, τις έδωσε στο γείτονα, που είχε πολλά δικά του παιδιά, τάχα δικά του και αυτά, να μπερδευτεί ο λήσταρχος. Ξεγέλασε αυτός σ' αλήθεια, μπερδευτηκε, έσκασε από το κακό του. Λένε ότι την βασάνισε με καυτό λάδι τη μάνα για να μαρτυρήσει, πον αυτή! Έφυγε σκαμμένος, αλλά κι άλλο κακό έκανε. Ό,τι ρούχα βρήκε στις μεσάνυχτες, υφάσματα, σεγκούνια τάκοψε κομμάτια, τ' άπλωσε δρόμο-δρόμο καθώς έφευγε. «Κοκκίνησ' ο τόπος, έλαμψαν τα σοκάκια». Μεγάλωσαν οι κοπέλλες και τις πάντρεψε η Κατίγκω με την προίκα τους θείου τους, του σπουδαίου. Η μια έμεινε στο χωριό, η άλλη πήρε γιατρό κι έφυγε στην Ανατολή, στην Σμύρνη και το Ναόλι, όπου έζησε πλούσια κι αρχοντικά. Ήρθε ύστερα η φωτιά κι η καταστροφή, τάχα-σαν όλα και γύρισαν πίσω χωρίς

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το περιοδικό μας τύπωσε κατάλογο των περιεχομένων των τευχών του από την αρχή της έκδοσής του μέχρι τέλους του έτους 1992, ο οποίος και θα αποσταλεί σε όλους τους συνδρομητές του, αντί του χρηματικού ποσού των 500 δραχμών, που αντιστοιχεί στο κόστος της έκδοσης. Επίσης σας γνωρίζουμε ότι στα γραφεία μας, υπάρχουν αρκετά αντίτυπα του βιβλίου του κ. Φρίξου Τζιόβα με τίτλο «Κατάλογος Συγγραφέων Περιοχής Ζαγορίου», που διατίθεται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο.

τίποτα.

Πέρασαν τα χρόνια, ερήμωσε κι αυτό το σπίτι, πέθανε κι η Κατίγκω κι ύστερα από κάμποσα χρόνια πέθανε κι η Γλυκούλα, η γειτόνισσα, η γυναίκα του δικαίου, του Γρηγόρη. Έκλεισαν τα σχολεία, έφυγε κι ο κόσμος απ' το χωριό. Έκλεισαν οι πόρτες.

Πάντα έφευγαν, αλλά τώρα το κακό παράγινε. Χέρσωναν τα χωράφια, χάθηκαν τ' αμπέλια, έκλεισαν τα σπίτια. Έφυγαν οι χωριανοί σε πολιτείες ελληνικές και ξένες, μικρές και μεγάλες. Τα σπίτια, τώρα γεμίζουν Χρυστούγεννα, Πασχαλόγερα και το καλοκαίρι από τις γενιές πικ καινούργιες. Στα γκαλεντερίγια τώρα ακούγονται άλλοι άνθρωποι, ξένοι κι αλλόξενοι, τα περιδιαβαίνουν τουρίστες περιστασιακοί, γιατί, τώρα, ο τόπος—«ιδιαιτέρου φυσικού κάλους»—έγινε ξαφνικά τουριστικός. Κι έρχονται, όλοι αυτοί με τα παρδαλά τα ρούχα το καλοκαίρι και τ' ακριβά μπουφάν το χειμώνα και με λογιόν—λογιόν μηχανήματα. Φωτογραφίζουν, ζωγραφίζουν, ανεβοκατεβαίνουν τα βουνά, γεμίζουν το βράδυ τα κέντρα και τους ξενώνες, αναπνέουν καθαρό αέρα, να καθαρίσουν τα πλάμνια τους απ' τον καπνό της πόλης, ξεγελάνε τον εαυτό τους. Κι όταν φεύγουν ησυχάζουν τα σοκάκια, ερημώνει ο τόπος.

Κι η Γλυκούλα στην πόρτα της—δεν φτάνουν εκεί οι ξένοι—«Κρέν' τ'ς Κατίγκω να κάτσουν στο σφά να πούν χωριό, ή Κατούμνη».

3) Στη συνέχεια για την κατάσταση των αμαξίων δρόμων αναφέρει τα εξής: «Οι περισσότεροι δρόμοι είναι στενοί, με μειωμένη ορατότητα και βρίσκονται σε κακή κατάσταση τους χειμερινούς μήνες».

Και αλλού: Μετά από μια φοιτητική(!) διαδρομή φτάνετε στο Μονοδένδρι.

4) Δίνοντας πληροφορίες για τη διανυκτέρευση των επισκεπτών γράφει: «Αν περιμένετε να βρείτε πολυτελή ξενοδοχεία θα απογοητευτείτε.

Πανδοχεία ενοικιαζόμενα δωμάτια και στις μεγάλες οδικές αρτηρίες σίγουρα κάτι καλύτερο.»

Όποιοδήποτε διαβάζοντας τα παραπάνω εύλογα γεννιέται η απορία σε κάθε Ζαγορίσιο, πως δημοσιεύονται τέτοιες ανακρίβειες; Δικαιολογημένα λοιπόν απευθυνόμενος στον κ. Κόντο να παρατηρήσω, πως η Ζίτσα και το Καλπάκι δεν έχουν

Το ΖΑΓΟΡΙ μας, τ. 187

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Ύστερα από ένα δημοσίευμα στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού «ΖΑΠΙΝΓΚ» με τίτλο «των Ελλήνων οι Κοινότητες: ΖΑΓΟΡΙΑ», που αναφέρεται στην περιοχή μας, θεώρησα σκόπιμο να κάμω ορισμένες παρατηρήσεις. Ο συντάκτης του σχετικού άρθρου κ. Αλέξ. Κόντος πολύ σωστά προτρέπει όσους «λατρεύουν τη θέρμη στο πέτρινο τζάκι» και «την οικολογική περιτλάνηση» στον όμορφο τόπο των Ζαγοροχωριών να επισκεφτούν το Ζαγόρι πλην όμως παρέχει κάποιες λανθασμένες πληροφορίες, που αποπροσανατολίζουν τους επισκέπτες δημιουργώντας έτσι αντίθετη εικόνα απ' αυτή που επιδιώκει να παρουσιάσει.

Συγκεκριμένα θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής: 1) Αναφερόμενος ο συντάκτης στο Ανατολικό Ζαγόρι εντάσσει στην περιοχή αυτή τη Ζίτσα και το Καλπάκι!

Γράφει σχετικά: «Ανατολικό Ζαγόρι. Ο παράδεισος των Κυνηγών. Κυριότερα χωριά το Γρεβενίτι, η Βορούσα, η Ζίτσα και το Καλπάκι.»

2) Για τη γεωγραφική διαίρεση των χωριών του Ζαγοριού γράφει: «Τα Ζαγοροχώρια χωρίζονται στο Κεντρικό ή κυρίως Ζαγόρι, στο Ανατολικό ή Βλαχοζαγορά και στο Δυτικό Ζαγόρι ή Κατούμνη.»

3) Στη συνέχεια για την κατάσταση των αμαξίων δρόμων αναφέρει τα εξής:

«Οι περισσότεροι δρόμοι είναι στενοί, με μειωμένη ορατότητα και βρίσκονται σε κακή κατάσταση τους χειμερινούς μήνες».

Και αλλού: Μετά από μια φοιτητική(!) διαδρομή φτάνετε στο Μονοδένδρι.

4) Δίνοντας πληροφορίες για τη διανυκτέρευση των επισκεπτών γράφει: «Αν περιμένετε να βρείτε πολυτελή ξενοδοχεία θα απογοητευτείτε.

Πανδοχεία ενοικιαζόμενα δωμάτια και στις μεγάλες οδικές αρτηρίες σίγουρα κάτι καλύτερο.»

καμιά σχέση με το Ζαγόρι· γιατί ανήκουν σε άλλη γεωγραφική ενότητα και διοικητική περιοχή.

Επομένως όσοι ήλπιζαν πως στο Ανατολικό Ζαγόρι θα γένουν «το ονομαστό κρασί της Ζίτσας», όπως αναφέρεται στο σχετικό κείμενο, θα απογοητευτούν και μάλλον θα πρέπει να αρκεστούν σ' ένα καλό τσίπουρο στο Τρίστενο ή το Γραβενίτι.

Σχετικά με την κατάσταση των δρόμων παρέχω υπεύθυνα την πληροφορία στο συντάκτη του άρθρου, πως το μεγαλύτερο μέρος του οδικού δικτύου στο Ζαγόρι και ιδίως οι κεντρικοί άξονες είναι με ασφαλτοκαλυπόμενοι με σήμανση, εξασφαλίζοντας έτσι την άνετη κυκλοφορία σε κάθε τύπου όχημα. Ειδικότερα δε ο δρόμος προς Μονοδένδρι είναι τέλειος ασφαλτοστρωμένος και φαρδύς ώστε άνετα μπορούν και κυκλοφορούν μεγάλα τουριστικά λεωφορεία που καταφτάνουν καθημερινά με τουρίστες για να επισκεφτούν τη χαράδρα του Βίκου.

Όσον αφορά την ξενοδοχειακή υποδομή όσοι πρόκειται να επισκεφτούν το Ζαγόρι ως απευθυνθούν στα γραφεία του Ε.Ο.Τ. στα Γιάννινα ή ως συμβουλευτούν ένα από τους πολλούς τουριστικούς οδηγούς (και όχι το «ΖΑΠΙΝΓΚ») για να εξασφαλίσουν μια άνετη διαμονή σε κάποιο δωμάτιο των μεγάλων ξενοδοχείων (Τσεπέλοβο, Αρίστη, Πάπικο, Ελάτη, Σκαμνέλι, Βίτσα, Μονοδένδρι, Λάϊστα, Γρεβενίτι κ.λ.π.) η στους παραδοσιακούς Τουριστικούς Ξενώνες της περιοχής μας. Και άλλοτε παρουσιάστηκαν παρόμοιες περιπτώσεις παραπληροφόρησης των επισκεπτών για το Ζαγόρι με ανάλογα δημοσιεύματα, οπότε σκόπιμο θα ήταν, όσοι καταπνέονται με τέτοιον είδος θέματα να αντλούν σωστές πληροφορίες για μια αντικειμενική πληροφόρηση απαραίτητη και τόσο χρήσιμη, σε κάθε επισκέπτη που προορισμό έχει το Ζαγόρι.

Συνιστούμε λοιπόν ανεπιφύλακτα μια επίσκεψη στο Ζαγόρι, που είναι μοναδικός τόπος ξεκούρασης μέσα σε μια καταπληκτική φύση και με εξασφαλισμένες όλες τις προϋποθέσεις για άνετη διανυκτέρευση, ασφαλή διακίνηση, καλό φαγητό, σέρβις κλπ.

Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1993

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΣΤΗΝ ΚΑΛΟΥΤΑ ΜΑΣ

Χωριό μου όμορφο, αγαπημένο του Ζαγοριού στολίδι, η φύση απλόχερα σε στόλισε με καλλονές βλησίδι.

Στης κατιχής τα μαύρα χρόνια είχες και συ την τύχη, μια μέρα να σε κάψουνε των Γερμανών τα στήφη.

Κοντά σου όταν βρίσκομαι στα μέρη τα γνωστά μου, θύμησες, μνήμες ζωντανές ξανόγονται μπροστά μου.

Και σαν θωρώ την όψη σου τα μάτια μου δακρύζουν, την ομορφιά σου αναπολώ τα χείλη μου ψελλίζουν.

Πού είναι τ' αρχοντόσπιτα τα όμορφα χτισμένα, που οι πρόγονοί μας έφκασαν δουλεύοντας στα ξένα;

Πού είναι οι νοντάδες μας τα σκαλιστά νταβάνια, οι τοίχοι με τις ζωγραφίες δείγμα αρχοντιάς ζαμάνια;

Πού είναι τα μαντζάτα μας ν' αναπαυθώ λιγάκι, στα μπάσια τους τα όμορφα να ξεσταθώ στο τζάκι;

Πού είναι οι κρεβάτες μας χώροι με αναμνήσεις, σ' αυτές που νοιώσαμε χαρές και τόσες συγκινήσεις; Εκεί που γλέντια κάναμε, χορούς τα πανηγύρια, στους γάμους τα τραπέζια μας, τις βίστες, τα ξενύχτια.

Πού είναι τα χαγιάτια μας που τη δροσιά σκορπούσαν, τα καλοκαίρια απλόχερα σ' αυτούς που την ποθούσαν;

Πού είναι οι αμπελιές μας κάθε σπιτιού τ' αμπάρια, γεμάτα με γεννήματα αραπασιτ' και στάρια;

Πού είναι τα κελάρια μας, οι μπίμπες, τα βαένια, με τα ωραία μας κρασιά, γκυκύτατα, μελένια;

Πού είναι τα στρωσίδια μας και τ' ακριβά χαλιά μας, φερμένα απ' την Ανατολή που 'χαν τ' αρχοντικά μας;

Πού είναι οι καρσέλες μας οι λεπτοσκαλισμένες, με πανωπροίκια ζηλευτά γεμάτες, ρασωμένες;

Πού είναι οι αυλόπορτες με τις κληματαριές τους, με λιοστά λουλούδια γύρω τους άρωμα οι ευωδιές τους;

Να παν οι νιες στις βρύσε μας τα γκυόμια να γεμίσουν, κρύο νερό να φέρουνε τη δίψα τους να σβήσουν.

Πού είναι οι οξώπορτες με τα γλυπτά 'γκωνάρια, ανώνυμων καλλιτεχνών σπαρμένα τώρ' αχνάρια;

Και πόσα άλλα πράγματα μας πήγανε χαμένα, οι Ναζήδες στάχη τα 'καμαν, δεν άφησαν κανένα.

Και για να γίνουν όλ' αυτά πόσο ιδρώτα είχαν χύσει, οι πρόγονοί μας ταξιδεύοντας σ' Ανατολή και Δύση.

Τώρα τίποτα δεν φαίνεται σκεπασμένα τα πάντα, μ' αγκάθια κι αγριόχορτα τσουκνίδες και με βάτα.

Σαν συλλογίμα όλα αυτά πονάει η καρδιά μου, αναριώ και θλιβόμαι για σένα Καλούτα μου.

Θ.Σακελλαρίδης

ΚΑΛΛΙΟΠΗ Σ. ΡΑΓΓΙΑ

- * Ενοικιαζόμενα δωμάτια
- * Πίστες χωριάτικες
- * Φαγητά διάφορα

ΠΑΠΙΚΟ-ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΗΛ. (0653) 41.081

ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

α/α	ΟΝΟΜΑ ΧΩΡΙΟΥ	Γράμμ.	Ψήφισαν	ΕΚΛΟΓΕΣ 10-10-1993						ΕΚΛΟΓΕΣ 8-4-1990			
				Έγγραφα	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΠΟΛ.Α.	Κ.Κ.Ε.	ΣΥΝ.	ΕΓΚΥΡΑ	Ν.Δ.	ΠΑΣΟΚ	ΣΥΝ.
1	Άγιος Μηνάς	107	84	82	48	19	5	6	4	88	32	35	21
2	Ανθρακίτης	127	101	101	36	62	3	0	0	112	65	40	6
3	Άνω Πεδινά	338	252	245	98	102	8	26	10	257	117	97	36
4	Άνω Ραβένια	379	265	263	128	88	14	26	6	255	101	86	63
5	Αρίστη	403	339	332	131	163	9	14	14	326	182	114	29
6	Ασπράγγελοι	345	282	276	186	59	5	18	8	291	77	166	44
7	Βίτσα	381	300	300	86	192	11	3	5	310	230	71	9
8	Βραδέτο	126	53	53	24	27	1	0	1	48	19	23	1
9	Βρουσχωρι	232	181	176	58	109	6	2	1	182	127	50	4
10	Βαβούσα	337	258	256	115	108	23	2	5	252	129	103	11
11	Γεροπλάτανος	335	238	235	93	109	4	12	15	214	110	41	48
12	Γρεβενήτι	502	403	391	174	175	19	15	8	376	191	145	31
13	Δίκωρφο	161	125	122	41	64	9	2	6	108	74	26	3
14	Δίλοφο	70	51	50	21	23	3	0	3	50	23	21	5
15	Διπτόταμο	82	67	65	47	14	2	1	1	62	21	39	2
16	Δόλιανη	115	97	97	31	56	9	0	0	95	66	26	2
17	Ελάτη	120	100	99	47	44	4	1	3	95	53	39	3
18	Ελατοχώρι	320	258	256	120	123	2	3	7	240	139	83	18
19	Ελαφότοπος	277	199	196	84	90	8	6	7	190	96	63	27
20	Ηλιοχώρι	123	88	88	34	40	2	2	9	95	45	35	12
21	Καβαλλάρι	167	131	130	68	53	2	2	4	130	50	63	14
22	Καλωτά	108	89	88	40	37	5	4	1	87	42	38	5
23	Καπέσοβο	130	107	105	46	30	19	7	1	100	38	45	16
24	Κάτω Πεδινά	225	157	154	79	38	3	12	20	159	46	69	38
25	Κάτω Ρεβένια	294	190	182	115	48	2	12	5	198	51	88	58
26	Καστανώνας	90	74	74	15	54	3	2	0	70	55	8	6
27	Κήποι	212	169	167	87	73	4	2	1	169	91	63	5
28	Κουκούλοι	183	149	148	42	98	4	0	3	140	95	25	11
29	Λάϊστα	336	243	239	68	133	6	18	10	165	79	41	35
30	Λεπτοκαρυνά	164	135	135	62	60	1	6	5	129	58	48	23
31	Λυγγιάδες	255	217	217	109	87	2	14	5	214	89	94	28
32	Μακρύνο	134	111	110	27	75	4	0	4	114	79	27	5
33	Μανασσή	65	49	49	28	17	1	3	0	45	19	18	8
34	Μαυροβούνι	80	54	54	21	20	2	8	2	54	23	13	18
35	Μεσοβούνι	179	146	148	92	32	3	12	7	151	42	74	31
36	Μονοδέντρι	186	154	153	56	93	2	0	2	145	89	50	5
37	Νεγάδες	169	136	135	47	64	4	11	6	133	70	36	22
38	Πάπιγκο	367	218	214	83	107	7	6	6	218	117	74	23
39	Σκαμνέλι	474	303	302	133	155	7	2	2	288	193	86	9
40	Τρίστενο	280	203	201	104	66	2	20	7	203	82	90	26
41	Τσεπέλοβο	518	417	412	168	223	7	0	11	426	248	149	18
42	Φλαμπουράρι	217	167	166	82	71	5	5	3	177	90	60	21
43	Φραγκάδες	203	166	165	71	88	5	1	0	152	93	52	4

Σημείωση:

Ο Βίκος (Βιτσιό) αποτελεί ενιαίο εκλογικό τμήμα με την Αρίστη. Στα παρακάτω χωριά, πήραν αντίστοιχα τα κόμματα τους εξής ψήφους:

Χωριό	ΠΑΣΟΚ	ΝΔ	ΠΟΛΑ	ΚΚΕ
Ιτέα	96	133	9	4
Καρνές (Μιγγλιό)	71	64	1	2
Καλπάκι	239	216	38	18
Μηλιωτάδες	110	68	5	1
Πέτρα	170	133	10	6

Παρατηρήσεις:

- α) μεγαλύτερη αποχή είχε το χωριό Βραδέτο με 58 % κι ακολουθεί το Πάπιγκο με 41 %
 β) μικρότερη αποχή είχε το χωριό Λυγγιάδες με 15 % κι ακολουθεί η Δόλιανη με 15,7 %
 γ) στο χωριό Τσεπέλοβο είχαμε τους περισσότερους ψηφίσαντες δηλαδή 417 κι ακολουθεί το Τρίστενο με 403.
 δ) οι λιγότεροι ψηφοφόροι ήταν αντίστοιχα στα χωριά Μανασσή 49, Δίλοφο 51 και Βραδέτο 53.
 ε) το ΠΑΣΟΚ πήρε τους περισσότερους ψήφους στα χωριά Ασπράγγελοι 186 και Γρεβενήτι 174. Στους Ασπράγγελους έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ψήφων, δηλαδή 76 %
 στ) η Ν.Δ. πήρε τους περισσότερους ψήφους στα χωριά Τσεπέλοβο 223 και Βίτσα 192. Στο χωριό Βίτσα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ψήφων 69 %
 ζ) η Πολιτική Ανοιξη πήρε τους περισσότερους ψήφους αντίστοιχα στα χωριά Βαβούσα 23, Γρεβενήτι 19 και Καπέσοβο 19.
 η) το Κ.Κ.Ε. πήρε τους περισσότερους ψήφους αντίστοιχα στα χωριά Άνω

Πεδινά 26, Άνω Ρεβένια 26 και Τρίστενο 20.
 θ) ο Συνασπισμός πήρε τους περισσότερους ψήφους αντίστοιχα στα χωριά Κάτω Πεδινά 20, Γεροπλάτανος 15 και Αρίστη 14.

ι) ο συμπατριώτης μας Ανδρέας Σαρηγιάννης, εκπαιδευτικός από το Καπέσοβο, που πολιτεύθηκε με την Πολιτική Ανοιξη, έλαβε στον νομό μας 680 ψήφους.

ια) στο νομό μας τα κόμματα της Βουλής έλαβαν τα εξής ποσοστά: ΠΑΣΟΚ 47,9%, ΝΔ 38,7%, ΠΟΛΑ 4,04% και ΚΚΕ 5,43%.

ιβ) στο νομό μας τα δυο μεγάλα κόμματα εκλέγουν τους εξής βουλευτές: ΠΑΣΟΚ: Αργύρης Ευάγγελος, Μαλέσιος Ευάγγελος, Μωραΐτης Γεώργιος και Παπουλιάς Κάρλος. ΝΔ: Φούσας Αντώνιος και Χαράλαμπος Κων/νος.

ιγ) στο Ζαγόρι συγκριτικά το 1990 και 1993 τα κόμματα έλαβαν αντίστοιχα τις παρακάτω ψήφους:

ΚΟΜΜΑ	1990	1993
ΝΔ	3736	3448
ΠΑΣΟΚ	2615	3247
ΣΥΝ	804	218
		283
		247
ΛΟΙΠΑ	261	85
ΣΥΝΟΛΑ	7416	7528

ιδ) οι ψηφίσαντες στο Ζαγόρι το 1990 είναι 7416, ενώ φέτος 7528. Η μικρή αυτή αύξηση μπορεί να αποδοθεί στις εγγραφές νέων εκλογέων και στην μικρότερη αποχή λόγω της κρισιμότητας των εκλογών.

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΣΕ ΕΙΚΟΝΕΣ

(ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ)

Αποψη Αρίστης (Αρτίστα)

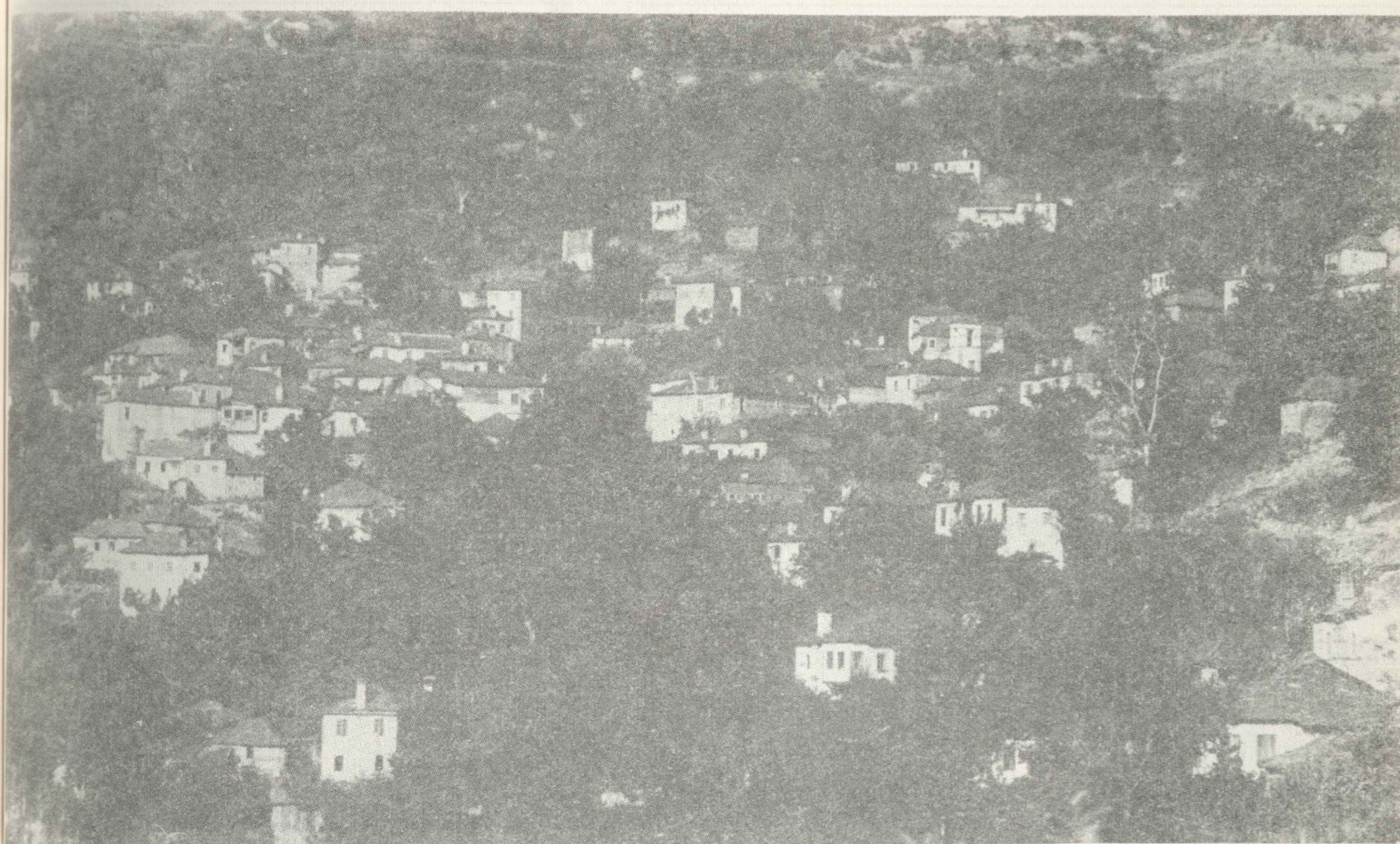
Αποψη Ασπραγγέλων (Ντοβρά) - πριν το κάψιμο.

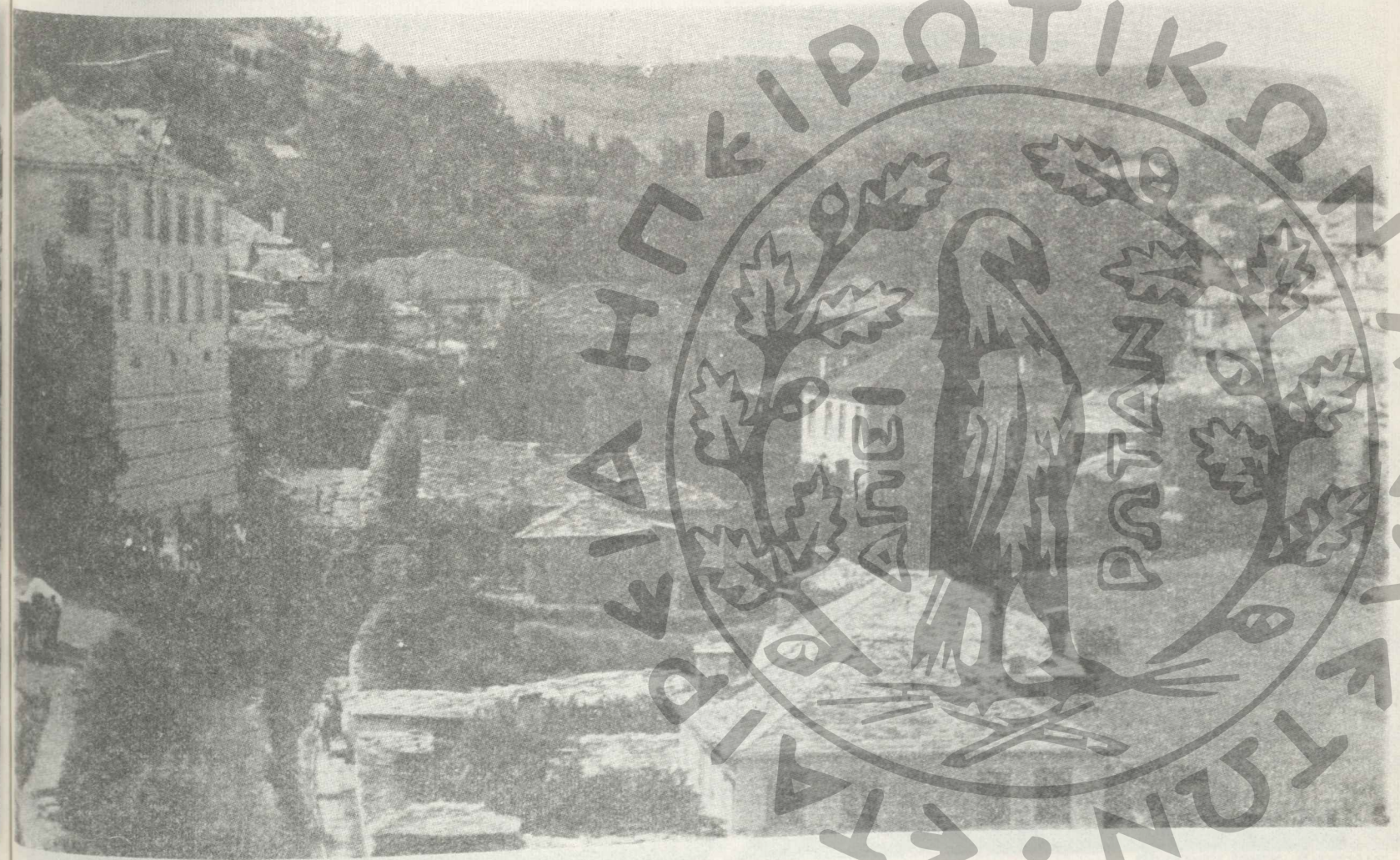
Άποψη Άνω Πεδινών

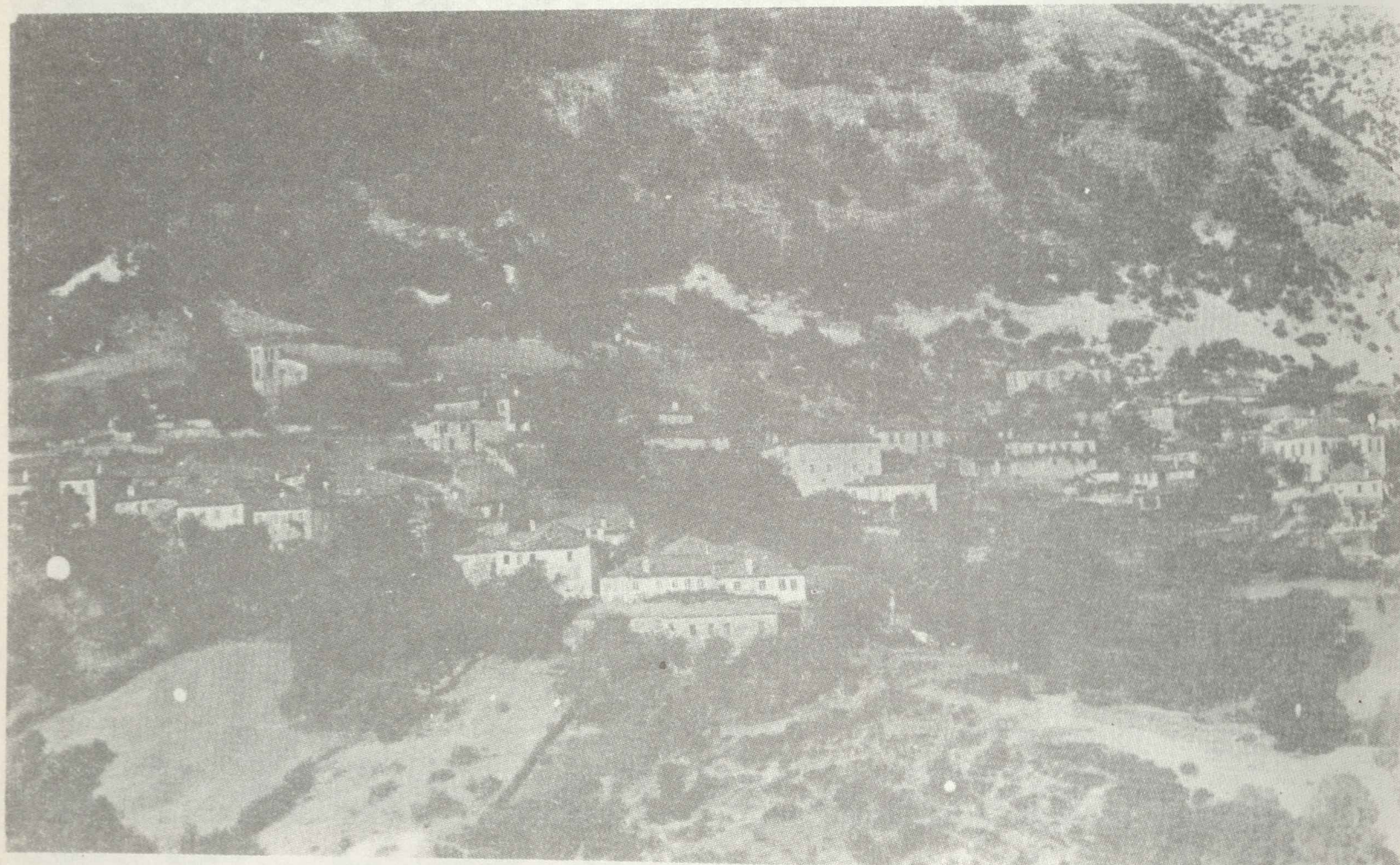
Άποψη Βίτοας

Άποψη Βρατσόγριον (Λεσνίτσας) Ζαγορίου.

Άποψη Διλόφον (Σωποτσέλι).

Αποψη Ελάτης (Μπούλτζη) (πριν το κάψιμο)

Αποψη Ελαφοτόπου

ΠΟΙΗΣΗ

ΤΟ ΚΑΤΟΠΤΡΟ

Σίγουρα κάτι παράξενο συμβαίνει εδώ
που όμοιο σε πλάσμα ζωντανό δεν θα' χει ξαναγίνει.
Να το πιστέψω δε μπορώ,
μα ούτε και καν επιστητά ετούτα τ' απίθανα φαινόμενα
μπορεί κανείς αλάθητα σαφώς να ξεδιαλύνει.
Πέρα από νόμους φυσικούς ή στέρεα λογική
σε άδηλα μυστήρια δεν είναι δυνατόν
ο νούς να διεισδύσει.
Κι αναρωτιέμαι, αν θάμαι ή όχι πιστευτός
γνωστά ετούτα τ' αναπόδεικτα
αλλού αν καταστήσω:
Αλλοπαρμένος πως είμαι ή κάπως έτσι
με συγκατάβαση θα πούν
και πιο μεμπτά, υπομανής.
Στα συγκαλά θ' αποφανθούν ο δύσμοιρος δεν είναι!
Ωστόσο,
σώας τα φρένας μου νομίζω πως κρατώ.
Κι ως το βουτσέλι η κούτρα μου
το νού μου σφιχτοκλείνει.
Μα είναι πια καιρός να εκμυστηρευτώ
κι αν όντως είναι πια κατορθωτό
να ξοστρακίσω από εντός μου παντελώς
αυτό τ' απαίσιο όραμα
που τόσο δυσεξήγητα στα φοβισμένα μάτια μου
μακάβρια εφάνη:

*

Δεν πάει καιρός
όπου με έκπληξη πικρή
ή και με κάποιο τρόπο ομολογώ,
όπου στην επιφάνεια του καθρέπτη τη στυλπή
το είδωλό μου δε θωρώ,
όσο κι αν μπρός στο ασυνήθιστο γυαλί
την όψη μου αν κρατήσω!
Κοιτώ, περίεργος ξανακοιτώ
κι' αντίς μεσ' τ' ολοκάθαρο γυαλί
ολόδιο το πρόσωπό μου να φανεί
τα πίσω αντικείμενα
—κάδρα, τραπέζια, καρέκλες πιατικά—
απτά μεσ' το αλλόκοτο γυαλί
μονάχα ξεχωρίζω.
Μα κάποια άλλαλη στιγμή
κει, που στο περίεργο κρύσταλλο
το είδωλό μου επάντεχα ανήσυχος να δώ,
ω! Παναγιά μου, τι φοριχτό,
σαν τι απαίσιο ίσκιωμα
αλάθητα τα μάτια μου
κει μέσα αντικρύζουν!
Οι μήνιγγες σφυροκοπούν
και της καρδιάς μου οι παλμοί
το στέρνο μου δονούσε:
Μάσκα σκελέθρου νεκρική
μέσ' το δαιμόνιο κάτοπτρο
φρικιαστικά προβάλλει!

*

Ζύμη φθαρτή,
το αποτρόπαιο ίσκιωμα
δεν έφερε στα άγια τα μάτια του.
Και μεσ' τις άδειες κόγχες του
αβυσσαλαίο εφάνταζε και πνιγερό το χάος.
— Σκιάχτρο βουβό ολέθριο.—
τα χείλη μου επάσχισαν με βία να ψελίσουν
της μαύρης μοίρας μου γραφτό.

σαν τι εδώ στων ζωντανών τη θαλπωρή
αταίριαστα να περπατάς
και κει βαθιά στα ερεβώδη Τάρταρα
κλειστό να μη λουφάζεις;
Τι τάχα επίβουλα εδώ στριφογυρνάς
και πια ανήλιαγη ρωγμή ευρήκες ανασφάλιστη
κι αξόρικοτο ψηλά στη γη
κρυφά αναρριχήθης
και τώρα δα το είναι μου αφύσικα σαστίζεις;
Νάσαι ψυχή αλύτρωτη διωγμένη από τον Άδη
που ξαγλυστράς επίγεια ανάνηψη για νάβρεις,
ή κάποιο ψυχρό τελώνιο,
ψυχοπομπός του Χάρου
κι αποζητάς αλλοίμονο
τη ζήση μου στις γης τα καταχθόνια εντάφια να σύρεις;

*

Μα αντίς για άλλη απόκριση
από της γης τα έγκατα
ακούω αυτά τα δυσκατάληπτα
που της ψυχής τα ριζικά ολόβολα πλαντάζουν:
Πλάσμα ενός ονείρου ανύπαρκτο,
σαν τι στο κάτοπτρο το είδωλό σου επιζητάς
αφού ψανστά τα άγια
στα όνειρα δεν είναι;
Κι ήταν η απόκριση αυτή
βαθιά κι αναπαλλόμενη
θαρρείς κολάσιμοι ρογχασμοί
να τρέμει η καρδιά σου!
Κι άμα το Ευσφόρειο άκουσμα
εν τέλει εβουβάθη
και το μακάβριο έκτρομα
απ' το κρυστάλλινο ταμπλό
ως μια στιγμαία παραίσθηση
αθόρυβα εχάθη,
τότε το εντοιχισμένο κάτοπτρο,
δίχως αιτία φανερή,
μ' έναν περίεργο πάταγο
ολοσχερώς εθραύσθη!

*

Αρχόντα Κρατάς
τον χρόνου του ήλιου και του σκότους,
αιωρημένος ήδη
στο διηνεκές της γαλάζιας νύκτας,
μιας σαρκοβόρου αληκτής νύκτας,
γεμάτης από ασημένιους γαλαξίες,
τουνέλ και δίνες από σκόνη,
τένοντες κι εκρήξεις από χουσόσκηνη και φως,
απώλεσα την αίσθηση της ύπαρξής μου!
Ασφικτικά εγκλωβισμένος,
Κύριε του αισθητού αυτού ονείρου,
στο ωάριο της υπαρκτικής μου νύκτας
προσδοκώ τη βιαία ανάφλεξη μου
προς τις εκλάμψεις της αλήθειας.
Περιφλεγής ήδη και μετέωρος
είναι ο νούς μου.
Αραγες, υπάρχω στο παίγνιδι της αένης περιφοράς;
Κι αν όλα είναι μια φαντασμαγορική προσομοίωση
στην πρόσκαιρη Ευδία ενός ονείρου;

*

Κύριε των Οικτιρμών
της Δροσιάς και του θερισμού
Διψώ!
θάθελα μία σταγόνα βροχής
στο εμπύρετο μέτωπό μου!....

Φωκίων Ιωαν. Καψάλης

Εκλογικός Κατάλογος της Επαρχίας Ιωαννίνων ΧΩΡΙΟΝ ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Αύξ. αριθ.	Επώνυμον	Όνομα	Όνομα πατρός	Μόνιμος κατοικία	Επάγγελμα
1	Αραμπατζής	Αναστάσιος	Κωνσταντίνος	Ρουμανία	υπάλληλος
2	Αποστολίδης	Βασίλειος	Γεώργιος	Καβαλλάριον	γεωργός
3	Αποστολίδης	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	Ρουμανία	υπάλληλος
4	Αποστολίδης	Ευάγγελος	Ιωάννης	»	έμπορος
5	Βλαχογιάννης	Χαράλαμπος	Κωνσταντίνος	Καβαλλάριον	γεωργός
6	Γουσιάδης	Ιωάννης	Γεώργιος	Ρουμανία	έμπορος
7	Γουσιάδης	Αλκιβιάδης	Αλέξιος	Ιωάννινα	υπάλληλος
8	Γουσιάδης	Κωνσταντίνος	Πέτρος	Ρουμανία	έμπορος
9	Γουσιάδης	Λεωνίδας	Γεώργιος	»	νομάρχης
10	Γούσις	Γεώργιος	Ιωάννης	»	εφημεριδοπώλης
11	Γουσιάδης	»	Κωνσταντίνος	»	κτηματίας
12	Γουσιάδης	Ιωάννης	Αλέξιος	Ιωάννινα	υπάλληλος
12	Ηλιάδης	Δημήτριος	Γεώργιος	Καβαλλάριον	κτηματίας
14	Θάνος	Αριστείδης	Δημήτριος	Γρεβενήτιον	εργάτης
15	Κολιός	Στέφανος	Χρήστος	—	στρατιώτης
16	Καραβέλας	Γεώργιος	Κωνσταντίνος	Ρουμανία	υπάλληλος
17	Κολιός	Ηλίας	Χρήστος	Καβαλλάριον	γεωργός
18	Καραβασίλης	Περικλής	Χριστόδουλος	»	»
19	Καραβασίλης	Λεωνίδας	Αθανάσιος	»	»
20	Καραβέλας	Ανδρέας	Κωνσταντίνος	»	»
21	Κολιός	Δημήτριος	Χρήστος	»	»
22	Καραβασίλης	Ιωάννης	Αθανάσιος	»	»
23	Καραγιάννης	Κωνσταντίνος	Χαρίσης	Ρουμανία	έμπορος
24	Κυράτσου	Φίλιππος	Γεώργιος	»	υπάλληλος
25	Καραβασίλης	Θεόδωρος	Γεώργιος	»	αρτοποιός
26	Καραβασίλης	Χριστόδουλος	Αθανάσιος	»	εφημεριδοπώλης
27	Καραβέλας	Κωνσταντίνος	Αναστάσιος	Καβαλλάριον	γεωργός
28	Κύτσης	Ευθύμιος	Γεώργιος	»	»
29	Κατσιούρας	Δημήτριος	Αθανάσιος	»	»
30	Καρανίκας	Χρήστος	Αλέξιος	»	»
31	Μάτσας	Κωνσταντίνος	Βασίλειος	»	»
32	Μαυρομάτης	Χρήστος	Δημήτριος	»	»
33	Μπέτης	Ευάγγελος	Θεόδωρος	Ρουμανία	υπάλληλος
34	Νικολάου	Δημήτριος	Ιωάννης	Καβαλλάριον	γεωργός
35	Ντόβας	Ευάγγελος	Γεώργιος	»	»
36	Νασιγιώτης	Δημήτριος	Βασίλειος	Ρουμανία	αρτοποιός
37	Παπός	Χρήστος	Απόστολος	Καβαλλάριον	γεωργός
38	Πασχάλης	Φώτιος	Ευθύμιος	Ρουμανία	υπηρετής
39	Σιαφάκας	Κωνσταντίνος	Φώτιος	»	υπάλληλος
40	Σιαφάκας	Δημήτριος	Γεώργιος	Καβαλλάριον	γεωργός
41	Σταμουλίδης	Βασίλειος	Γεώργιος	»	ιερέας
42	Σιαχολέβας	Χριστόδουλος	Δημήτριος	Ρουμανία	υπάλληλος
43	Σιαχολέβας	Απόστολος	»	»	»
44	Τζιώγκας	Γεώργιος	»	Καβαλλάριον	γεωργός
45	Τότσικας	Κωνσταντίνος	Αθανάσιος	»	»
46	Τζιλέτος	Γεώργιος	Ιωάννης	»	ποιμήν
47	Τζιλέτος	Ιωάννης	Σπυρίδων	»	γεωργός
48	Τζιλέτας	Αθανάσιος	Γεώργιος	»	»
49	Τζιώγκας	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	Ρουμανία	υπάλληλος
50	Φλώρος	Νικόλαος	Γεώργιος	»	στρατιώτης
51	Φωτιάδης	Απόστολος	Γεώργιος	Ρουμανία	υπάλληλος
52	Φλώρος	Γεώργιος	Αθανάσιος	Καβαλλάριον	γεωργός
53	Φλώρος	Χριστόδουλος	Φώτιος	Ρουμανία	αρτοποιός
54	Χατζηγιάννης	Κωνσταντίνος	Παναγιώτης	»	υπάλληλος
55	Χήρας	»	Σπύρος	»	αρτοποιός
56	Χήρας	Χριστόδουλος	Νικόλαος	Καβαλλάριον	ποιμήν
			Μιχαήλ	»	γεωργός

Η 25η Επαρχιακή οδός

Το κύκλωμα της Τύμφης και οι χιονοδρομικές εγκαταστάσεις της Βασιλίτσας

Η 25η Επαρχιακή οδός, αρχίζει απ' το 19ο χιλιόμετρο της Εθνικής οδού Ιωαννίνων - Κονίτσης, διασχίζει το Δυτικό Ζαγόρι, εισέρχεται στην Κοιλιάδα του Αώου Ποταμού, διέρχεται τη γέφυρα τούτου και φθάνει στις παρυφές του Σμόλικα, όπου το χωριό Παλαιοσέλλι.

Εκεί συναντά τη διερχόμενη 36η επαρχιακή οδό και σχηματίζεται συγκοινωνιακός κόμβος με τις κατευθύνσεις, ανατολικά μεν το Δίστρατο, τη Σαμαρίνα και τις χιονοδρομικές εγκαταστάσεις της Βασιλίτσας. Δυτικά δε τη Κόνιτσα, διαδρομή που πραγματοποιεί το κύκλωμα της Τύμφης και είναι θεαματική, απεριγράπτου θαυμασμού και μεγάλης τουριστικής σημασίας.

Είναι ο ορεινός όγκος, το σύμπλεγμα Σμόλικας, Τύμφης, Αώος, η Χαράδρα του και η πέριξ καταπράσινη περιοχή που δημιουργεί αυτό το πανοραμικό σύνολο και σε τύπο έλξεως το καθιστά χώρο εφάμιλλο των Αλπινικών τοιούτων το αναδεικνύει.

Αναλυτικότερα, κατερχόμενος ο επισκέπτης απ' το Βρυσόχωρι προς τον Αώο ποταμό, ατενίζει διάπλατα τον επι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Κ. ΠΕΔΙΝΩΝ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Πεδινών Ιωαννίνων ως διαχειριστική επιτροπή του κληροδοτήματος Αν. Χατζή.

Ανακοινώνει

ότι πρόκειται να χορηγηθούν: 1) 3 χρηματικά βρεβεία στους τρεις καλλίτερους από τους απορρότερους μαθητές του Δημοτικού -Γυμνασίου-Λυκείου (Δημόσιας Εκπαίδευσης) ή άλλων ισότιμων δημοσίων σχολείων, που κατάγονται από την Κοινότητα Κάτω Πεδινών και 2) μια υποτροφία στον καλλίτερο από τους απορρότερους σπουδαστές ή φοιτητές ανωτάτων σχολών, που κατάγεται από την Κοινότητα Κάτω Πεδινών.

Καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλλουν στην Κοινότητα μέχρι την 31 Οκτωβρίου 1993 σχετική αίτηση συνοδευόμενη α) από αποδεικτικό σπουδών ή βεβαίωση της σχολής, από τα οποία να προκύπτει η βαθμολογία, β) αντίγραφο της φορολογικής δηλώσεως των γονέων του προηγούμενου οικονομικού έτους ή βεβαίωση της ΔΟΥ ότι δεν υποχρεούνται στην υποβολή φορολογικής δηλώσεως.

Η επιλογή των δικαιούχων θα γίνει μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την διαχειριστική επιτροπή του κληροδοτήματος.

Κάτω Πεδινά 25-8-1993

Δια την Διαχειριστική Επιτροπή
Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

βλητικό, νηφάλιο Σμόλικα και άθελα γίνεται προσκυνητής του.

Αναβαίνοντας δε προς τη συνάντηση των οδών (Παλαιοσέλλι), γίνεται θαυμαστής της Τύμφης. Της ευθυτενούς και μεγαλοπρεπούς οροσειράς που θαμπώνει και καθηλώνει με τις Γοτθικές κορυφές της, τις συνεχόμενες δαντελωτές προεκτάσεις της, τις διάσπαρτες χιονοφωλιές της και τις πολλές, πολλές ανθηρές λαγκαδιές της.

Ακόμη ο θεατής εκπλήσσεται απ' τη θέα της κακοτράχαλης και θεόρατης χαράδρας του Αώου ποταμού που στη Σκύλλα και τη Χάραδρα του θυμίζει, αλλά και θλίβεται και δίκαια αγανακτεί για την κατάνεια του ιστορικού αυτού ποταμού.

Γιατί με την τροπή των πηγών του έχασε ο Αώος την πρώτη εμφάνισή του. Έχασε την ορμητικότητά του, έχασε εκείνο το βουητό που στη διάβα του σκορπούσε και στις βουνοπλαγιές αντηχούσε. Τώρα ταπεινωμένος, εξασθενημένος, κλαυθυρίζοντας σύρεται ανάμεσα στα μεγάλωβονα και κλαυθυρίζει, κλαυθυρίζει και παρακαλεί να σταματήσει κάθε άλλη τροπή στις πηγές του, γιατί αν συνεχίσουν η Κοιλιάδα του από αιθαλής που είναι κοιλάδα κλαυθμώνος θα γίνει, εις κοιλάδα κόλασης θα μεταβληθεί.

Μεγάλη λοιπόν είναι η προσφορά της 25ης Επαρχιακής Οδού στην ανάπτυξη και διεύρυνση του Τουρισμού. Πρέπει να ολοκληρωθεί η κατασκευή της και σε διαρκή κυκλοφορία να τεθεί.

Ευτυχώς φέτος η ασφαλτόστρωση της οδού ταύτης έφθασε ως το Βρυσόχωρι. Οι κάτοικοι της περιοχής πανηγυρίζουν το γεγονός και δεν βρίσκουν λόγους να ευχαριστήσουν εκείνους που συνετέλεσαν στην επέκταση του έργου. Και παρακαλούν να συνεχίσουν να ενδιαφέρονται, ώστε να τελειώσει επιτέλους η κατασκευή της 25ης Επαρχιακής οδού για το καλό του τόπου, για την ανάπτυξη και διεύρυνση του τουρισμού αναγκαιότητά τους στην Ήπειρό μας.

Ηλίας Ε. Παπαζήσης

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Στη μνήμη του στρατηγού Αγαμέμνονα Κ. Γκράτζιου και αντί στεφάνου συγγενείς, φίλοι και σωματεία κατέθεσαν υπέρ του Αθλητικού Ομίλου Ελαφοτόπου το ποσό των 475.000 δραχ. ως εξής:

- 1) Αθλητικός Όμιλος Ελαφοτόπου 50.000
- 2) Βεζυρογίου Γιάννης και Νόρα 20.000
- 3) Αθανασιάδης Γεώργιος και Ασπασία 30.000
- 4) Μακεδονική Επιτροπή (πρόεδρος Νικόλαος Β. Ζαφεντινίδης) 100.000

- 5) Βασιλίας Κων/τίνος 15.000
 - 6) Ντούμη Ιφιγένεια, οικ. Ντούμη Δημητρίου, οικ. Ευαγγελοπούλου Αθανασίου και οι κ.κ. Αναστασοπούλου Χρήστου 50.000
 - 7) Παπαγεωργίου Σπύρος 35.000
 - 8) Μαρινόπουλος Λ. 20.000
 - 9) Λιάνα Αγ. Γκράτζιου 100.000
 - 10) Βασιλική Φιλ. Γκράτζιου Δούλη 15.000
 - 11) Ένωση Αποδήμιων Ελαφοτόπου Αθηνών 20.000
 - 12) Σύλλογος Ελαφοτοπιτών Ιωαννίνων 20.000
- Το Διοικητικό Συμβούλιο του Αθλητικού Ομίλου Ελαφοτόπου, σωματείου της γενέτειρας του αείμνηστου στρατηγού, ευχαριστεί τους δωρητές.

ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΠΕΝΘΗ

Πέθανε η Ελένη Μιχαηλίδη

Στις 16.9.93. και ώρα 5.30 μ.μ. στον Άγιο Τρύφωνα Κηφισιάς έγινε η κηδεία της Ελένης Μιχαηλίδη, συζύγου του Γ. Μιχαηλίδη διακεκριμένου Ηπειρώτη, καθηγητού Καρδιολογίας του Παν/μίου Αθηνών. Η Ελένη Μιχαηλίδη και ο πρώην πρύτανης του ΕΜΠ Γεώργιος Νουτσόπουλος, ήταν εκτελεστές της διαθήκης του Γ. Μιχαηλίδη σύμφωνα με την οποία μετά το θάνατο των κληρονόμων αυτού Ελένης και Θάλειας Μιχαηλίδη, το σύνολο των μετοχών και ομολογιών του περιέχονται στο Παν/μιο Ιωαννίνων.

Σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη το κληροδότημα Μιχαηλίδη θα συμβάλει στην ίδρυση καρδιολογικού κέντρου στα πλαίσια της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Ιωαννίνων.

Στην κηδεία εκπροσώπησε το Παν/μιο μας ο ίδιος ο Πρύτανης καθηγητής κ. Ιωάννης Βέργαδος, ο οποίος κατέθεσε στέφανο εκ μέρους της Παν/μιακής κοινότητας και εξέηρε την προσφορά της οικογενείας Μιχαηλίδη ως εξής:

Σεβασμιώτατε

Αιδεσιμώτατοι

Σεβαστό εκκλησίασμα

Ηρθα από την πρωτεύουσα της Ηπείρου ως Πρύτανης του Παν/μίου Ιωαννίνων για να εκφράσω τα αισθήματα ωδύνης που διακατέχουν την Παν/μιακή κοινότητα στο άκουσμα του θανάτου της Ελένης Μιχαηλίδη.

Δεν είχα την ευκαιρία και την τιμή να γνωρίσω προσωπικά την Ελένη Μιχαηλίδη λόγω του ότι κατά τη διάρκεια της πρυτανείας μου έπασχε από την επάρατη νόσο.

Μου ήταν όμως γνωστή από τα έγγραφα του κληροδοτήματος του αιμνήστου συζύγου της Γεωργίου Μιχαηλίδη ο οποίος έχει διαθέσει ένα πολύ μεγάλο ποσό, το οποίο, μετά το θάνατο των δύο κληρονόμων της Ελένης και Θάλειας Μιχαηλίδου, θα περιέλθει στο Παν/μιο για την ίδρυση σύγχρονου καρδιολογικού κέντρου στην Ιατρική Σχολή του Παν/μίου Ιωαννίνων.

Ο Γεώργιος Μιχαηλίδης υπήρξε ένας διαπρεπής επιστήμων, στην κυριολεξία ο πατέρας της καρδιολογίας στην Ελλάδα. Την μεγάλη του αυτή επιτυχία την οφείλει κατά ένα μέρος και στην ηθική συμπαράσταση της οικογενείας του και προπάντων της αγαπημένης του συζύγου Ελένης. Εκτός από αυτό είμαι βέβαιος ότι η Ελένη θα έπαιξε σημαντικό ρόλο τόσο στην σύνταξη όσο και στην εκτέλεση της διαθήκης.

Πέρα λοιπόν από το ήθος και την προσωπικότητα της εκλειπούσας, που εσείς γνωρίζετε καλύτερα από μένα, θα ήθελα να τονίσω την ευγνωμοσύνη που τρέφουμε όλοι μας προς την οικογένεια Μιχαηλίδη επειδή είναι συνεχιστές της λαμπράς παράδοσης ευποιίας της Ηπείρου προς το έθνος ολόκληρο. Ιδιαίτερα της ευποιίας η οποία συμβάλει στην αναβάθμιση της παιδείας, απαραίτητη προϋπόθεση για την συμφωνία μιας χώρας και τη διατήρηση ενός έθνους. Ιδιαίτερα μάλιστα όταν η αναβάθμιση αυτή συνδέεται και με την ίδρυση ενός καρδιολογικού κέντρου στην Ιατρική σχολή του Παν/μίου Ιωαννίνων που τόσο πολύ έχει ανάγκη όχι μόνο η Ηπειρος αλλά και η χώρα ολόκληρη. Είναι, βέβαια, γνωστό σε όλους ότι ο Μιχαηλίδης έπαιξε καθοριστικό ρόλο και σ' αυτή την ίδρυση της ιατρικής σχολής στο Παν/μιο Ιωαννίνων.

Η χειρονομία αυτή της οικογένειας Μιχαηλίδη είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη σήμερα που όλοι πιστεύαμε ότι η λαμπρή παράδοση ευποιίας είχε αρχίσει να σβήνει.

Το Παν/μιο προβάλλει το παράδειγμα της οικογενείας Μιχαηλίδη με την πεποίθηση ότι θα ακολουθήσουν και άλλοι Ηπειρώτες ώστε να αναγεννηθεί η μεγάλη Ηπειρωτική παράδοση που γέννησε τόσους και τόσους μεγάλους εθνικούς ευεργέτες.

Ετσι, ως πρύτανης του Παν/μίου Ιωαννίνων, εκ μέρους των φοιτητών εκ μέρους των καθηγητών όλων των βαθμίδων και του λοιπού προσωπικού του ιδρύματος μαζί με τα συλλυπητήριά μου προς τους συγγενείς και φίλους της Ελένης, εκφράζω και δηλώνω ότι το Παν/μιο Ιωαννίνων θα κάνει ότι μπορεί ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το κληροδότημα Μιχαηλίδη.

Αιωνία η μνήμη στην Ελένη και τον Γεώργιο Μιχαηλίδη και ελαφρό το χώμα που τους σκεπάζει.

Μνήμη Τάσου Τζιόβα

«Θα σε θυμόμαστε»

Ενας χρόνος πέρασε από τον περσινό Σεπτέμβρη τον πρώτο μήνα του φθινοπώρου κι εσύ τόσο λείπεις από κοντά μας.

Ο χρόνος τρέχει πολύ βιαστικά, παρασέρνει κάθε τι που βρίσκεται μπροστά του, μα δεν τα καταφέρνει πάντα.

Γιατί κάπου μέσα μας υπάρχουν κρυμμένες θύμησης γλυκείες και βασανιστικές μαζί κάποιες θύμησης ριζωμένες μέσα μας που με τίποτα δεν σβύνουν. Τα σημάδια τους βαθιά χαραγμένα στην καρδιά μας μοιάζουν

με ξυπνητήρη που καθημερινά ξυπνάει το νού να τυραννάει τη σκέψη μας.

Ετσι κιάν έχει περάσει ένας χρόνος από τη μέρα που μας έφυγες η παρουσία σου μένει κοντά μας, μας ζεσταίνει το γλυκό σου χαμόγελο καθώς κυτάζουμε τη φωτογραφία σου και η διαρκής θύμησή σου μας απαλαίνει τον πόνο και μετριάξει την απουσία σου.

Οι δικοί σου, συγγενείς, φίλοι, συνάδελφοι μιλούν για σένα όπως τότε που ήσουν κοντά τους. Οι χώροι που έζησες, όσο κι αν άλλαξαν εξωτερικά κάπου κρύβουν σε κάποια γωνιά την παρουσία σου και το αγαπημένο σου σπίτι στο χωριό μαζί με το γιασεμί και το καταπράσινο θαφλάκι υπομονετικά θα περιμένουν να σε δουν ν' ανοίξεις την εξόρτο.

Ο δρόμος του χωριού που φέρει τ' ονομάσου για πάντα σφράγισε το πέρασμά σου και η όμορφη και χαρούμενη μορφή σου θα είναι για όλους μας, μια από τις γλυκύτερες αναμνήσεις που μέσα από αυτές ξεπερνάμε τον σκληρό σήμερα προσδοκώντας πάντα σ' ένα γλυκύτερο κ' απαλότερο αύριο. Ακριβέ μου Τάσο, τούτα τα φτωχά μου λόγια ας είναι λίγα λουλούδια στην ανάμνησή σου με την υπόσχεση πως πάντα θα σε θυμόμαστε. Α.Ζ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Κ. ΓΚΡΑΤΖΙΟΣ

Ο στρατηγός Αγαμέμνων Γκράτζιος γεννήθηκε το 1922 στην Ελαφότοπο (Τσερβάρι) Ζαγορίου, όπου μεγάλωσε κι ανδρώθηκε. Ο πατέρας του Κων/νος Γκράτζιος, δάσκαλος, φιλόλογος, λυκειάρχης και η μάνα του Πανωραία, Ζαγορίσια αρχόντισσα, μεγάλωσαν τα παιδιά τους με αγάπη και φροντίδα, με αυστηρές αρχές, με ήθος κι άριστο χαρακτήρα. Ο Γκράτζιος σπούδασε νομικά, ο Μενέλαος δασκαλός και φιλόλογος, ο Αγαμέμνων αξιωματικός και ο Φιλοπομπήν γεωπόνος. Ο Μέμνος, όπως και τα αδέρφια του μεγάλωσε στο χωριό, ανάμεσα σε δεκάδες άλλα παιδιά. Συμμετείχε σ' όλα τα παιχνίδια και τους τσακωμούς.

Πετροπόλεμος ανάμεσα στους ποταμαχαιώτες και στους κατωμαχαιώτες, κρηνηγτό, φίτσια κλπ. Εστηναν σκανταλιές για πέρδικες στο μεγαλύτερο χωράφι και στον Ορμαλό. Όλα τα Γκράτζιόπουλα ζωρά, ευλύγιστα, ευκίνητα, παλλικάρια. Αυτό άλλωστε σημαίνει και το παρωνύμιο Γκράτζιος.

Ο Αγαμέμνων σπούδασε στη Σχολή Ευελπίδων και στις 28 Οκτωβρίου 1940 εξήλθε σαν εύελπης για να πάρει μέρος στη μάχη της Κρήτης, όπου τραυματίστηκε σοβαρά. Το 1942 ονομάστηκε ανθυπολοχαγός πεζικού. Αντιστάθηκε στην κατοχή σαν μέλος της εθνικής οργάνωσης ΠΑΟ. Το 1946-49 σαν διοικητής λόχου και διοικητής πυροβολαρχίας έλαβε μέρος στις επιχειρήσεις κατά των ενόπλων κομμουνιστών. Εκπαίδευτηκε στα αλεξιπτώτα και στις καταδρομές και διοίκησε την Α' Σχολή Αλεξιπτωτιστών και την Ε' Μοίρα Καταδρομών.

Οι λοκατζήδες έτρεφαν γι αυτόν απέραντη αγάπη. Ήταν αυστηρός μαζί τους στην εκπαίδευση και τις ασκήσεις —όπου συμμετείχε ενεργά— αλλά απλόχερος στις άδειες και στις εξόδους. Οι καταδρομείς του ήταν παλλικάρια. Φτάνουν στο γραφείο του αναφορές για τσακωμούς λοκατζήδων με χωροφύλακες. Καλούσε τους στρατιώτες στο γραφείο του κι αν είχαν μαυρισμένο μάτι ή σπασμένο δόντι ή γρατσουνιές τους τιμωρούσε. Αν ήταν ανέπαφοι τότε εντάξει.

Η χούντα του 67 τον παραμέρισε σαν διοικητή στη Σχολή Πολέμου στη Θεσ/νίκη. Το 1972 είναι διοικητής της 12ης Μεραρχίας. Το 1974 διοικητής της ΑΣΔΕΝ και του Γ' Σώματος Στρατού συμβάλλει αποφασιστικά μαζί με τον στρατηγό Ντάβο, στην ομαλή αποκατάσταση της Δημοκρατίας. Άλλωστε ο Κ. Καραμανλής, που ήρθε τότε, γνωρίζει τον Αγαμέμωνα, όπως γνώριζε και τον πατέρα του και άλλους Γκράτζιούς από την Τσερβάρωτική παροικία στις Σέρρες. Ο Μέμνος το 1975 είναι διοικητής Στρατιάς, το 1976 αρχηγός ΓΕΣ και το 1980 αρχηγός ΓΕΕΘΑ. Του απονεμήθηκε και ο τίτλος του επιτίμου αρχηγού ΓΕΕΘΑ. Τιμήθηκε με το Χρυσό Αριστείο Ανδρείας και με πολλά άλλα ελληνικά και ξένα παρασημειώματα και μετάλλια. Ο θάνατός του στις 11 Αυγούστου συγκλόνισε τις ένστολες δυνάμεις, όσους συνεργάστηκαν μαζί του, αλλά κι όλους τους Ηπειρώτες. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κων/νος Καραμανλής εξέφρασε αμέσως την βαθύτατη λύπη του και τόνισε ιδιαίτερα την συμβολή του, τόσο στην ομαλή αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1974, όσο και στην ανασυγκρότηση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας. Ο στρατηγός κηδεύτηκε με δημόσια δαπάνη από τον Ιερό Ναό της Αγίας Σοφίας στη Θεσ/νίκη, παρουσία κυβερνητικού κλιμακίου υπό τον Υπουργό Εθνικής Αμύνης κ. Ιωάννη Βαρβιτσιώτη. Το χώμα της Θεσ/νίκης, της δεύτερης πατρίδας σου, που σε σκέπασε, ας είναι ανάλαφρο.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατος: Στις 19/9 πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσ/νίκη, όπου και διέμενε, ο χωριανός μας Θεοδόσιος Κων/νου Κύρκος, Αυτοκινητιστής.

Βαπτίσεις: Από τον παππού στον εγγονό. Έτσι θα σκέφτηκε η νουνά Ανθή Λεονταρή, που έδωσε το όνομα Θεόφιλος, στο δευτερότοκο παιδί του ζεύγους Νίκου και Τασούλας Γέτη. Η βάπτισή έγινε στην Αγία Μαρίνα, στα Γιάννινα, στις 15/9/93. να τους ζήσει. Σταύρος Συκιώτης

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Γάμοι

Στις 21 Αυγούστου στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου Λεπτοκαρυάς έγιναν οι γάμοι του συγχωριανού μας Βασιλείου Μητσιμάρη υπαλλήλου πολιτικής Αεροπορίας μετά της δι/δας Αριστεάς Βανακούλη εκ

Νεγάδων Ζαγορίου. Οι προσκεκλημένοι ξεπερνούσαν τα 400 άτομα. Μετά την στέψη και την συνοδεία τοπικών οργάνων μετέβησαν στην Κεντρική Πλατεία της Κοινότητας όπου επικολούθησε συνεστίαση και τρικούβεργο γλέντι ως το πρωί.

Στους νεονύμφους ευχόμεθα βίον ευτυχή και με απογόνους.

Φ.Γ.

Στις 2 Οκτωβρίου έγιναν οι Γάμοι στη Θεσσαλονίκη της ανεψιάς μας Ευριδίκης Γκαγκοπούλου μετά του Ελευθερίου Μίγγα. Στο ξεκίνημα της καινούργιας τους ζωής ευχόμεθα υγεία και χαρά.

Οικ. Γ. Γκαγκοπούλου

Βαπτίσεις

Στην Ιερά Μονή Ντουραχάνη Ιωαννίνων έγινε η βάπτισή του αγοριού του Ιωάννη και Ιωάννας Πεζοδρόμου και του δό-

Ζαγορισιόπουλα που πέτυχαν στα Α.Ε.Ι και ΤΕΙ

1. Ντιναλέξης Κωνσταντίνος του Αποστόλη (Καπέσοβο) Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα Πα/μίου Ιωαννίνων
2. Νιόβη Καραβίδα του Αθανασίου (Καλωτά) Ιατρική Σχολή Παν/μίου Ιωαννίνων
3. Λούλα Νάσιου του Κων/τίνου (Καλωτά) Παιδαγωγικό Τμήμα Πα/μίου Ιωαννίνων
4. Παλούκας Αθανάσιος του Παύλου (Καλωτά) Οδοντιατρική Αθηνών
5. Γέτης Δημήτριος του Παύλου (Αρίστη) ΤΕΙ Λογιστική Σεργών
6. Λαδιάς Δημήτριος του Γεωργίου (Μονοδένδρι) ΣΜΥ Τρικάλων
7. Βαταβάλης Γεώργιος του Ανδρέα (Βίτσα) Γυμναστική Ακαδημία Θεσ/νίκης
8. Πριμηκύρη Αφροδίτη του Αριστοτέλη (Βίτσα) Παιδαγ. Τμήμα Παν/μίου Θεσσαλονίκης
9. Παπαδημητρίου Ντίνα του Χρήστου (Βίτσα) Χημικό Παν/μίου Ιωαννίνων
10. Αθανασίου Αθανάσιος του Βασίλ. (Βίτσα) Μικροβιολογικό ΤΕΙ Ιωαννίνων
11. Καραγιαννάκης Κυριάκος του Αθανασίου (Βίτσα) Πάντειο Π/μο Αθηνών
12. Καραγιαννάκη Μαρία του Αθανασίου (Βίτσα) Γαλλική φιλολογία Αθηνών
13. Άττης Γεώργιος του Ευαγγέλου (Βρυσοχώρι) ΣΣΑΣ Θεσ/νίκης
14. Βακάρος Σταματία του Ιωάννου (Βρυσοχώρι) Τμήμα Γεωπονίας Α.Π. Θεσσαλονίκης
15. Κατράντζιου Αδαμαντία του Ιωάννου (Βρυσοχώρι) Νοσηλευτική ΤΕΙ Αθηνών
16. Λιάρου Αλέκα του Κων/τίνου (Βρυσοχώρι) Νοσηλευτική ΤΕΙ Ιωαννίνων
17. Μιμίκια Μάρκων του Δημ. (Δίκωρφο) Βιολογικό Παν/μιο Θεσ/νίκης
18. Γιάννα Νικολάου Στεργίου (Άγιος Μηνάς) Παιδαγ. Τμήμα Παν/μίου Ιωαννίνων
19. Μαρία Ρετζέπη (Ηλιοχώρι) Οδον/κή Αθηνών
20. Μιχαήλ Ευθ. Βακάρος (Ηλιοχώρι) Σχολή Ικάρων
21. Λέκκου Ελευθερία του Αθανασίου (Δίκωρφο) φιλοσοφική Ιωαννίνων
22. Παϊπέτη Τασούλα (Λεπτοκαρυά) Νομική Κομοτινής
23. Μητσιμάρης Επαμεινώνδας (Λεπτοκαρυά Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων Πολυτεχνίου Θεσ/νίκης
24. Γιαγκόπουλος Σωκράτης (Λεπτοκαρυά) Σ.Μ.Υ. (Σχολή μονίμων υπαξι/κών).
25. Βολτυράκη Δέσποινα (Λεπτοκαρυά) Παιδαγωγικό Ιωαννίνων

Το «Ζαγόρι» μας απευθύνει προς όλους τους επιτυχόντες τα θερμά του συγχαρητήρια και τους εύχεται καλή πρόοδο.

θηκε το όνομα Κων/νος.

Νονά του η Ευαγγελία Μωραΐτη.

Ευχόμεθα να τους ζήσει Φ.Γ.

Θάνατοι

Ήταν η 1η Σεπτεμβρίου όταν ήρθε το κακό μαντάτο: Ο Κώστας Αποστολίδης έφυγε για πάντα από κοντά μας. Ακόμα συγγενείς, χωριανοί και φίλοι δεν μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε ότι μας έφυγε τόσο άξαφνα. Αφού πέρασε όλα τα στάδια της υπαλληλικής σταδιοδρομίας του ΟΤΕ κατέληξε στον βαθμό του διευθυντή του ΟΤΕ Ηπείρου με τον οποίο και συνταξιοδοτήθηκε. Εργατικότητας και άοκνος επέβλεπε τις εργασίες ανεγέρσεως του μεγάρου του ΟΤΕ Ιωαννίνων το οποίο ευτυχώς να εγκαίνιασει και να διευθύνει το προσωπικό του. Όταν συνταξιοδοτήθηκε ήρθε στο χωριό του Λεπτοκαρυά έχτισε εκ θεμελίων διόροφο σπίτι και πολύ συχνά σχεδόν κάθε 15 μέρες έρχονταν με τη σύζυγό του και τα εγγονάκια του, για να τα κάνει ν' αγαπήσουν το χωριό όπως το αγαπούσε αυτός.

Η κηδεία του έγινε στον Ιερό Ναό Περιβλέπτου στα Γιάννινα, πλήθος κόσμου τον συνόδευσε στην τελευταία του κατοικία.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα του τον δέχτηκε.

Φ.Γ.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Γάμοι

Στις 5-9-93 παντρεύτηκαν στα Γιάννινα ο Βασίλης Δόσης απ' το Τσερβάρι κι η Σοφία Κολοκούθα απ' το Περιστέρι. Εύχομαι στους νεονύμφους να ευτυχίσουν.

Απόστολος Ντιναλέξης

Θάνατοι

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα στις 4-10-93 ο γυναικολόγος γιατρός Δημήτριος Χρ. Πριμηκύρης. Η επάρατη νόσος τον χτύπησε στον ανθό της ηλικίας του. Ο Τάκης είχε πολύ καιρό μπροστά του ακόμα να προσφέρει και να δημιουργήσει. Μεγάλη απώλεια για το κοινωνικό σύνολο, αβάσταχτος ο πόνος για τους δικούς του και μεγάλη η λύπη για όσους τον γνώρισαν. Πριν λίγες μέρες αποχαιρέτισε το Τσερβάρι, τα παιδικά βιώματα, τους ανθρώπους του, όσα αγάπησε. Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Αττικής για τον Τάκη.

Απόστολος Ντιναλέξης

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ και

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΖΑΓΟΡΙΟΥ (ΙΛΕΖ)

Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 79286 - 74.000

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΑ

† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα

Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Ύλη:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΛΛΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΣΤΑΣ

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣ.

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές, εμβά-

σματα:

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Σίνα 4 Ιωάννινα

454 45

και Μυροπολίτη

ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗΣ Λόρδου

Βύρωνος 21

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή

δρχ. 2.000

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41

(Στοά Καμπέση)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα

454 44

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

8.000
Στρούλιας Γεώργιος

5.000
Βουλόδημος Γεώργιος
Θεοδοσίου Ευγενούλα
Καρέλης Ιωάννης
Νουσιάδη Σοφία
Πελλένη Ελένη
Πίπα Ευθαλία
Φραγκουλίδη-Πανταζή Λούλα

4.000
Τσολίγκα Παναγιώτα

3.000
Γκρινιάτσου Ελένη
Κοματσέλη-Γκράτσιου Λούλα
Παπαευαγγέλου Ιωάννης
Παπακώστας-Φίλου Μαίρη
Σάρρος Άλκης
Τριανταφυλλίδου Βασιλική
Χατζόπουλος Δημήτριος

2.500
Γιώτα Νίτσα
Γιώτας Μιχαήλ
Παπά Θέα
Παππας Μιχαήλ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

— Στη μνήμη της αλησμόνητης αδελφής μας Αναστασίας Παν. Γεροκώστα που έφυγε από κοντά μας στις 28 Ιουλίου 1993 προσφέρουμε το ποσό των 10.000 δραχ. οι αδελφές της Βασιλική Α. Χαντέλη και Ιωάννα Ορ. Δριγκοπούλου.

— Πέρασαν οκτώ χρόνια από τότε που έφυγε από κοντά μας ο Σταύρος Γεωρ. Πελλένης και η μάνα του πάντα τον περιμένη και για τη μνήμη του και για τους σκοπούς της εφημερίδας η μητέρα του Ελένη Γεωρ. Πελλένη έδωσε 5.000 δρχ.

— Στη μνήμη του γιού της Σταύρου Γεωρ. Πελλένη και του συζύγου της Γιώργου και για τα οκτώ χρόνια που πέρασαν η μητέρα του Ελένη Γεωρ. Πελλένη προσέφερε στο ίδρυμα ΕΛΕΠΑΠ το ποσό 10.000 δρχ. Η τοπική επιτροπή την ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Ο κ. Νικόλαος Στεργίου της μνήμης της αγαπημένης του γιαγιάς Βικτωρίας Βασιλά προσέφερε δρχ. 20.000 για τις ανάγκες του Εξωκκλησίου Αγίου Αθανασίου Καπεσόβου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Ηλιοχωρίου εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες στην κ. Αφροδίτη

Κουτσάνα του Φίλιππα για το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δρχ. που προσέφερε στην κοινότητά μας, στην μνήμη της γιαγιάς της Αφροδίτης Νικ. Κουτσάνα και του οικογενειακού της φίλου Δημητρίου Χαζούρη.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ-Συγχαρητήρια

Στην Τασούλα Παϊπέτη που πέρασε στην Νομική Κομοτινής-Τον επαμεινώνδα Μητσιμάρη που πέρασε Πολυτεχνείο Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Θεσ/κης, τον Σωκράτη Γκαγκόπουλο που πέρασε στην Σχολήν μονίμων Υπαξ. και τη Δέσποινα Βολτυράκη που πέρασε στο παιδαγωγικό Ιωαννίνων, ευχόμεθα υγεία και δύναμη για τις παραπέρα σπουδές τους.

Φ.Γ.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Προσφορές για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Λεπτοκαρυάς

Οι αδελφοί Αλέκος, Κων/νος και Ιωάννης Μασσούρας, στη μνήμη του Γεωργίου Καζαντζή, πρόσφεραν 30.000 δρχ.

Η κ. Ελένη Λαμπράκη, πρόσφερε 15.000 δρχ.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ Για την εκπλήρωση των σκοπών του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Ο κ. Παναγιώτης Α. Βοκοτόπουλος, στη μνήμη του Λεάνδρου Βρανούση, δρχ. 15.000

— Ο κ. Στέφανος Κουκουμελίδης στη μνήμη του Ιωάννη Καραντζά, δρχ. 15.000.

— Η κ. Ελισσάβετ Καπέλλου, στη μνήμη του συζύγου της Θεοχάρη, δρχ. 5.000

— Ο κ. Στυλιανός Πίπας, δρχ. 5.000

Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

4.000

Βαραδίνης Κων/νος
Ντιναλέξης Ευριπίδης

2.000

Αλεξιάδης Φρίξος
Βανδέρας Απόστολος
Βαρζώκας Δημήτριος
Ζώη Αριστούλα
Κοσίβας Χριστόφορος
Οικονόμου Ιωάννης
Παρόλου Ιωάννης
Πατεράκης Εμμανουήλ
Τόλογλου Θρασύβουλος
Τσαούση-Ιωαννίδου Έρρικα
Τσαούση-Βαγγελή Ρένα
Τσέπη Κούλα
Τσομίδα Σταυρούλα
Τσώλη Νίκη

Συγχαρητήρια

Τα παρακάτω παιδιά από τη Βίτσα, που πέτυχαν στις Πανελλήνιες εξετάσεις, συγχαίρω εγκάρδια και τους εύχομαι συνεχή πρόοδο και κάθε επιτυχία στη φοιτητική τους ζωή.

1) Αθανασίου Β. Αθανάσιος στο Μικροβιολογικό τμήμα ΤΕΙ Ιωαννίνων.

2) Βαταβάλης Α. Γεώργιος στη Γυμναστική Ακαδημία Θεσ/κης

3) Καραγιαννάκης Αθ. Κυριάκος στο Πάντειο Παν/μιο Αθηνών

4) Καραγιαννάκης Αθ. Μαρία στο τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας Θεσσαλονίκης

5) Παπαδημητρίου Χρ. Ντίνα στο Χημικό Τμήμα του Παν/μίου Ιωαννίνων

6) Πριμηκύρη Αρ. Αφροδίτη στο Παιδ/κό τμήμα Νηπιγών Παν/μίου Θεσ/νίκης

Φ. Βαταβάλης

Προσφορές για το Ηρώο της Ζαγορίσιας γυναίκας

● Η ΑΕ με την επωνυμία «ΧΗΤΟΣ ΑΒΕΕ» (επιτραπέζιο νερό ΖΑΓΟΡΙ) δρχ. 100.000.

● Ο Βασίλης Τζιόβας στη μνήμη της αγαπημένης του εξαδέλφης ΈΛΣΑΣ και του πατέρα της και θείου του ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΖΙΟΒΑ, δρχ. 20.000

● Η Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα Ελλάδος, Υποκ/τα Ιωαννίνων, δρχ. 50.000

● Η Κεντρική Τράπεζα Ελλάδος Υποκ/τα Ιωαννίνων, δρχ. 30.000

● Η Τράπεζα Κρήτης Υποκ/μα Ιωαννίνων δρχ. 30.000

● Ο κ. Λεωνίδας Γ. Τσαούσης, στη μνήμη της συζύγου του Ελένης, δρχ. 20.000 και στη μνήμη του φίλου του Κίμωνα Κυριαζή, δρχ. 10.000

● Ο κ. Μιχαήλ Καρατζάς, στη μνήμη των γονέων του Δημητρίου και Μερτζένης, της συζύγου του Μαρίκας και της αδελφής του Φερενίκης Οικονομίδου, δρχ. 20.000

● Ο κ. Βασίλης Λαμπρίδης επίτιμος Αρεοπαγίτης, στη μνήμη του στρατηγού Αγαμέμνονα Γκράτζιου, δρχ. 15.000

● Η κ. Αλεξάνδρα Λαμπρίδου, στη μνήμη του στρατηγού Αγαμέμνονα Γκράτζιου, δρχ. 10.000

● Η κ. Ολυμπία Βασδέκη δρχ. 10.000

● Ο κ. Γεώργιος Στρούλιας δρχ. 7.000

● Η κ. Αθηνά Ντιναλέξη, στη μνήμη του στρατηγού Αγαμέμνονα Γκράτζιου και Μενελάου Καρπούζη, δρχ. 5.000

Η ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΣΠΥΡΟΣ ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ

ΖΩΟΙΜΑΙΑ ΣΧΟΛΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΙΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1993